

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ปฎิมากาญจน์ แสนโสภานัน

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ปฏิมากาญจน์ แสน โสภาวิน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

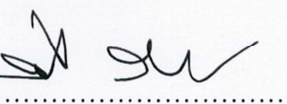
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวาสดี)

.....กรรมการ
(ดร.ชัยพจน์ รัชงาม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)
วันที่ 30 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี และ ดร.ชัยพจน์ รัถงาม กรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้ผู้วิจัยศึกษาแนวทางในการค้นคว้าความรู้ เพิ่มเติมในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ จนทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา ประยุกต์ ดร.ชาย หาญณรงค์ อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นางสุมาลี สุขसार ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ที่กรุณา รับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และคณะครู โรงเรียนบ้านฉาง กาญจนกุลวิทยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้

คุณประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่บิดาแม่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ได้ชี้แนะและวางพื้นฐานการศึกษา แก่ผู้วิจัย และมีส่วนช่วยเหลือให้กำลังใจ จนได้รับความสำเร็จในการศึกษาสมดังความมุ่งหมาย ทุกประการ

ปฎิมากาญจน์ แสนโสภานัน

58920916: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์/ ภาวะผู้นำทางวิชาการ/ การจัดการเรียนการสอนของครู/ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุล
วิทยา อำเภอบ้านฉาง/ จังหวัดระยอง/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ปฐมิกาทฤษฎี แสตนโศภาวัน: ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน
ของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 18 (RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP AND LEARNING
MANAGEMENT OF TEACHER BANCHANGKARNCHANAKULWITTAYA SCHOOL BANCHANG
RAYONG IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18) คณะกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด. 106 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 2) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 92 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ มี 2 ตอน รวม 50 ข้อ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งมีค่าความเที่ยง เท่ากับ .54 และ .83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถในการพัฒนาทางด้านความสามารถในการวางแผน และด้านความมีลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

58920916 MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: RELATIONSHIP/ ACADEMIC LEADERSHIP/ LEARNING MANAGEMENT OF TEACHER/ BANCHANGKARNCHANAKULWITTAYA/ BANCHANG/ RAYONG/ THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18
PTIMAKARN SEANSOPAWAN: RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP AND LEARNING MANAGEMENT OF TEACHER BANCHANG KARNCHANAKULWITTAYA SCHOOL BANCHANG RAYONG IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18. INDEPENDENT STUDY ADVISOR: SUMET NGAMKANOK, Ed.D. 106 P. 2017.

This research aimed to study: 1) the level of academic leadership of teachers at Banchangkarnchanakulwittaya school, Banchang, Rayong under the secondary educational service area office 18, 2) the level of learning management of teacher at Banchangkarnchanakulwittaya school 3) the relationship between academic leadership and learning management the teachers. The instrument for the data collection five-rating-scale questionnaire. The sample in this study was 92 teachers Banchangkarnchanakulwittaya school, Banchang, Rayong under the Secondary Educational Service area Office 18. Statistics used for data analysis were Percentage, Mean, Standard Deviation and Pearsons Corelation Coefficient.

The results were that: 1) the level of academic leadership of teachers at Banchangkarnchanakulwittaya school were at high level ranging from the ability to develop their own job, planning ability and having academic leadership, respectively 2) the level of learning management of the teachers were at high level ranging from authentic assessment, using instructional media, student-centered instruction research and development, and classroom management respectively. 3) the relationship between academic leadership and learning management of teachers at the school was at the moderate level with the statistical significant at the .01 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัด	
ระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	10
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	15
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน.....	25
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
สรุป.....	66
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	77
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก.....	93
ภาคผนวก ข.....	97
ภาคผนวก ค.....	104
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 45
2	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน..... 52
3	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมและรายข้อ..... 53
4	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความสามารถในการพัฒนางาน โดยรวมและรายข้อ..... 54
5	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความสามารถในการวางแผน โดยรวมและรายข้อ..... 55
6	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน โดยรวมและรายข้อ..... 56
7	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร โดยรวมและรายข้อ..... 57
8	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน.... 58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายข้อ.....	59
10	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	60
11	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี โดยรวมและรายข้อ.....	61
12	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายข้อ.....	62
13	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการวิจัยและพัฒนา โดยรวมและรายข้อ.....	63
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18...	64
15	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	105

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤติคุณภาพการศึกษาของไทยเป็นเรื่องที่วิพากษ์วิจารณ์กันมาก สะท้อนให้เห็นว่าความพยายามของการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งยังไม่ประสบผล หากปล่อยให้คุณภาพการศึกษา ค่อยอยู่เช่นนี้ เป็นที่แน่นอนว่าคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยจะเติบโตไปอย่างไรคุณภาพ และคงมองไม่เห็นอนาคตของประเทศว่าจะสามารถยืนหยัดอย่างมีศักดิ์ศรีได้อย่างไร ท่ามกลางการแข่งขันอย่างรุนแรงของสังคมโลกที่กำลังพัฒนา ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามความด้อยคุณภาพการศึกษาของไทยไม่ได้มาจากการขาดแคลนงบประมาณ เนื่องจากแต่ละปีรัฐได้ลงทุนด้านการศึกษาจำนวนมากกว่าร้อยละ 20 หรือประมาณ 1 ใน 5 ของงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งมีการอ้างถึงว่าไทยลงทุนทางการศึกษาสูงเป็นอันดับที่ 2 ของโลก (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 11) และเมื่อเทียบการลงทุนเพื่อการศึกษา กับประเทศต่าง ๆ ซึ่งลงทุนน้อยกว่า แต่กลับได้ผลลัพธ์ที่มากกว่า ทั้งนี้ความด้อยประสิทธิภาพของการศึกษาไทย จึงให้เห็นว่ารัฐต้อง เปลี่ยนการจัดการศึกษาใหม่ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การจัดลำดับความสำคัญของการลงทุน การกระจายอำนาจลงสู่หน่วยปฏิบัติ เพื่อเพิ่มความหลากหลายที่จัดการศึกษาที่เน้นตัวเด็กและสนองความต้องการของท้องถิ่น การระดมกำลังเพื่อจัดการศึกษา (All for education) แทนการจัดการในลักษณะที่ยึดติดเชิงภารกิจ หรือหน้าที่ว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเดียว ซึ่งมีระบบบริหารที่ติดขัดกับกฎระเบียบสูง มากกว่าการบริหารเพื่อเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษา ดังนี้ มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในภารกิจงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานด้านวิชาการ งานด้านบริหารงานบุคคล งานด้านงบประมาณ และงานด้านการบริหารทั่วไป (ราชกิจจานุเบกษา 2545, หน้า 19) สอดรับกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่กล่าวถึงการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา พร้อมทั้งสร้างภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรมการบริหารเชิงคุณภาพ และพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 10) ซึ่งภารกิจงาน

ทั้ง 4 ด้าน ข้างต้นนั้นงานวิชาการถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาทุกประเภท โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และงานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา จึงกล่าวได้ว่าความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ นอกจากนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551 ถึงพุทธศักราช 2555 ได้เสนอนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในยุคการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

ด้านที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถ้าสถานศึกษามีระบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพภาพย่อมจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีคุณธรรมและสำนึกในความเป็นไทย โดยเน้นการมีทักษะการคิดวิเคราะห์ เชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาประจำอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานที่ผ่านมาโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของชุมชนให้มากที่สุด ด้วยความต้องการ และความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ในฐานะเป็นผู้ให้การศึกษาแก่เยาวชน ซึ่งครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทั้งนี้ในปีการศึกษา 2559 นี้มีการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อมาปฏิบัติหน้าที่การสอนของทางโรงเรียนเป็นจำนวนหลายอัตรา ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านทรัพยากรบุคคลในระยะดังกล่าว นอกจากนี้บุคลากรที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่การสอน ล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน และอยู่ในระยะการเรียนรู้อะบบการปฏิบัติงานของโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุให้ยังขาดความเข้าใจในรูปแบบการบริหารจัดการของโรงเรียน ดังนั้นการที่ทางโรงเรียนจะจัดการจัดการศึกษาให้ได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้ บุคลากรจะต้องได้รับการฝึกอบรม ชี้นำแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการงานด้านวิชาการของตนเองเป็นอย่างดี เพื่อที่จะนำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามความคาดหวังของชุมชน เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้ได้รับความรู้และประสบการณ์โดยมีวัตถุประสงค์

ที่จะทำให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพสร้างประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมส่วนรวม คุณภาพของการศึกษาจึงดูที่คนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ดังนั้นถ้ามีการจัดการศึกษาที่ดีการศึกษาจะเป็นการสร้างคนเพื่อนำไปสู่การสร้างชาติที่มั่นคง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 1)

สาเหตุดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการศึกษาจะขับเคลื่อนไปได้จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนที่เป็นหัวใจสำคัญที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียน ทั้งนี้ต้องอาศัยความมุ่งมั่นตั้งใจจริงของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตัวครูผู้สอน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่ผู้เรียนโดยตรง ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการจะต้องเกิดขึ้นในตัวครูผู้สอนด้วย เพราะไม่เพียงแต่ความรู้ความสามารถของผู้บริหารเท่านั้นที่จะนำมาซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษา ครูผู้สอนควรที่จะมีความรู้ ความสามารถ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่จะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย ผู้วิจัยซึ่งศึกษาด้านภาวะผู้นำทางวิชาการจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านวิชาการ และการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

คำถามในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด

2. การจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด

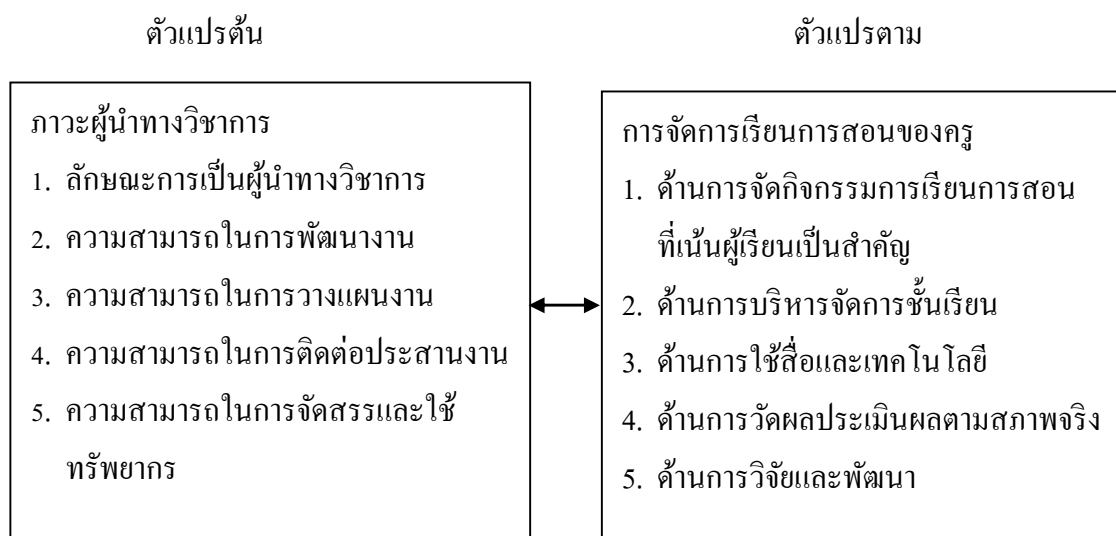
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์กัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้นำทางวิชาการของมอร์ริส (Morris, 1981, p. 169) ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) ความสามารถในการพัฒนางาน 3) ความสามารถในการวางแผนงาน 4) ความสามารถในการติดต่อประสานงาน และ 5) ความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร และหลักของจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2550) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี 4) ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และ 5) ด้านการวิจัยและพัฒนา จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้นำทางวิชาการของมอร์ริส (Morris, 1981, p. 169) ทั้ง 5 ด้าน คือ ลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการพัฒนางาน ความสามารถในการวางแผนงาน ความสามารถในการติดต่อประสานงาน และความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร

1.2 การจัดการเรียนการสอนของครู ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวคิดของ ทิศนา แจมมณี (2550) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) โดยนำมาประยุกต์ใช้เป็นขอบเขตในการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และด้านการวิจัยและพัฒนา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 115 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสุ่มจากประชากรซึ่งเป็นครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 92 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 3.1.1 ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 3.1.2 ด้านความสามารถในการพัฒนางาน
- 3.1.3 ด้านความสามารถในการวางแผนงาน
- 3.1.4 ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน
- 3.1.5 ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 3.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.2.2 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน
- 3.2.3 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี
- 3.2.4 ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง
- 3.2.5 ด้านการวิจัยและพัฒนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง หน่วยงานราชการที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของไทยที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนชาวไทย มาตรา 10 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” เพื่อเป็นการตอบสนองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ จึงเป็นหน่วยงานที่จะต้องมารวมกันเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หมายถึง ศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษารับผิดชอบโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรีและระยอง ตั้งอยู่ที่อาคารสำนักงานบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 5 เลขที่ 111/ 200 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

3. โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อที่จำนวน 42 ไร่ 3 งาน 7.5 ตารางวา โดยได้รับบริจาคจาก สุธรรม กาญจนกุล และนวลศรี กาญจนกุล เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2518 เป็นโรงเรียนมัธยมประเภทสหศึกษาจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับคณะครูนักเรียน เป็นผู้มีปัญหาชี้แนะ และเป็นต้นแบบที่ดีด้านการศึกษา

4.1 ลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การแสดงบทบาทอย่างสร้างสรรค์ของผู้นำที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา รวมถึง และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เป็นผู้พัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ มีความสามารถด้านวิชาการที่เป็นวิชาชีพของตนอย่างลุ่มลึก เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนภาระงานของสถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.2 ความสามารถในการพัฒนางาน หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ของบุคคลที่จำเป็นต้องมี เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.3 ความสามารถในการวางแผนงาน หมายถึง กำหนดโครงการและวิธีปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ พร้อมเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน มีขั้นตอนการทำงาน ตรวจสอบประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานได้อย่างเป็นระบบ

4.4 ความสามารถในการติดต่อประสานงาน หมายถึง การติดต่อสื่อสารให้เกิดความคิดความเข้าใจในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำ ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์เพื่อ ให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการงานซ้ำซ้อน ขัดแย้ง หรือ เหลื่อมล้ำกัน

4.5 ความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งในทางเศรษฐศาสตร์หรือทางการบริหารก็ตาม การดำเนินการกับทรัพยากรเหล่านี้ต้องมีหลักการ กลยุทธ์ และวิธีการเป็นแนวทางเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ทรัพยากรทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ และการบริหารจัดการในชั้นเรียน รวมถึงการจัดการทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

5. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง หลักการ แบบแผน แนวทาง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

5.1 การจัดกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง แนวทางการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา หรือกระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม หรือ กระบวนการกลุ่ม และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ มีวิธีการสอน แหล่งความรู้หลายรูปแบบสามารถพัฒนาพหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลาย (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2550)

5.2 การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการในชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) การเตรียมการเพื่อให้พร้อมที่จะมีการเรียนการสอน 2) การวางแผนจัดการเพื่อใช้ในชั้นเรียนและการวางแผนการเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา 3) การดำเนินการในชั้นเรียนเป็นความสามารถในการแสดงศักยภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง และก่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายในระดับที่ยอมรับได้เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในชั้นเรียน (สันติ บุญภิรมย์, 2557, หน้า 114)

5.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของครูในการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย และเกิด

ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) สื่อประเภทวัสดุ เช่น แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ หุ่นจำลอง แผ่นซีดี ฟลิ้มภาพยนตร์ สไลด์ 2) สื่อประเภทอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นซีดี 3) สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ เช่น เกมและการจำลอง การสอนแบบจุดภาค การสาธิต เป็นต้น

5.4 การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การสังเกต การบันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่ ผู้เรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อผู้เรียนเหล่านั้น การประเมินผลจากสภาพจริงจะไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ค้นพบ ผลิตความรู้และได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม การประเมินผลจากสภาพที่แท้จริง จะแตกต่างจากการประเมินผลการเรียน หรือการประเมินเพื่อรองรับผลงาน เพราะเน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาและความต้องการช่วยเหลือและการประสบความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน มากกว่าการประเมินผลการเรียนที่มุ่งการให้คะแนนผลผลิตและการจัดลำดับที่ แล้วเปรียบเทียบกับกลุ่ม เนื่องจากจะวัดผลโดยตรงในสภาพการแสดงออกจริงในเนื้อหาวิชา ซึ่งการทดสอบด้วยข้อสอบจะวัดได้เฉพาะความรู้และทักษะบางส่วน และเป็นการวัดผลโดยอ้อมเท่านั้น นอกจากนี้การประเมินผลจากสภาพที่เป็นจริงจะมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบุคคล

5.5 การวิจัยและพัฒนา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ที่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ทิสนา แคมมณี, 2540 หน้า 5)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาของ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของผู้นำทางวิชาการ
 - 2.2 ลักษณะและความสำคัญของผู้นำทางวิชาการ
3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
 - 3.1 คำหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน
 - 3.2 หลักการจัดการเรียนการสอน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ดังนี้

การจัดการศึกษามีโครงสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่น กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแบ่งเป็นช่วงชั้นละ 3 ปีมีทั้งหมด 4 ช่วงชั้น จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติการดำรงชีวิต และ

การประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อในสถานศึกษาที่สูงขึ้น จัดทำสารระยละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 2)

เพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาจึงต้องมีการประสานสัมพันธ์ และร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องนอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการยังจำเป็นต้องสนับสนุน ส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ให้ครอบคลุมหลักสูตรและกว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 3-4) เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายของการจัดการศึกษาของประเทศ จึงได้มีการกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่ความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทาง เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทางด้านสาระมี เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทางด้านสาระเวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ได้

โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งถือว่าการจัดการศึกษาระดับกลางระหว่างระดับประถมศึกษากับอุดมศึกษา ซึ่งอยู่ในขอบเขตของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้ระยะเวลาต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษาเป็นสิบสองปี การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการกำหนดแนวทางการศึกษาต่อของเยาวชน เพราะฉะนั้นการศึกษาระดับนี้จึงควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงควรมีหน้าที่โดยทั่วไป ดังนี้ (เทศ แก้วกสิกรรม, 2538, หน้า 3-6 อ้างถึงใน มลทิพย์ ทองสุข, 2556, หน้า 10)

1. หน้าที่ในการจัดการศึกษาทั่วไป จัดการเรียนการสอนให้มีความรู้พื้นฐานในการที่จะเป็นพลเมืองดีในสังคม ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. หน้าที่ในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ เพราะมนุษย์เมื่ออยู่ร่วมกันในสังคม จะต้องประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตนเองอย่างสุจริต การจัดการเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในการดำรงชีวิต
3. หน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะแนว เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกด้วยความรอบคอบ ถูกต้องเหมาะสม ทั้งด้านการศึกษาต่อ และการวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคต
4. หน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการสำรวจตนเอง ในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตนเองในการเรียน
5. ช่วยส่งเสริมประสบการณ์และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของผู้เรียน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรเต็มตามศักยภาพ

โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 185 หมู่ 3 ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 21130 เปิดสอนระดับชั้นระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,180 คน ครอบคลุมเขตพื้นที่บริการ 3 ตำบลได้แก่ ตำบลบ้านฉาง ตำบลพลา และตำบลสำนักท้อน

วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เคียงคู่งานสวนพฤกษศาสตร์ มุ่งสู่มาตรฐานสากล

พันธกิจ

1. จัดระบบการบริหารจัดการศึกษา ให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
2. จัดการศึกษาให้ผู้เรียน มีความรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. จัดการศึกษาที่ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนา
4. จัดการศึกษานูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. จัดการศึกษานูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน
6. พัฒนาครู และผู้เรียน ให้มีศักยภาพตามมาตรฐานสากล

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. จัดระบบการบริหารจัดการศึกษา ให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
2. จัดการศึกษาให้ผู้เรียน มีความรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. จัดการศึกษาที่ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนา
4. จัดการศึกษานูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. จัดการศึกษานูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
6. พัฒนาคู และผู้เรียน ให้มีศักยภาพตามมาตรฐานสากล

เป้าประสงค์

1. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา
2. สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กร

อย่างเป็นระบบครบวงจร

3. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

อย่างรอบด้าน

4. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ
5. สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
6. สถานศึกษามีการสนับสนุนให้สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
7. สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาวิถี

การเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

8. สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
9. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
10. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด

สร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

11. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
12. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีเจตคติ

ที่ดีต่ออาชีพสุจริต

13. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
14. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

อย่างต่อเนื่อง

15. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

16. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรบูรณาการและบุคลากรในโรงเรียนใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

17. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรบูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

18. ผู้เรียนมีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

19. ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล

20. ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

การจัดการห้องเรียนเป็นแบบ 10: 10: 10/ 7: 7: 7 การจัดแผนการเรียน เป็นดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 1-2 แผนการเรียนศิลปะ-อาชีพ-คอมพิวเตอร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 3-4 แผนการเรียนภาษาไทย-ดนตรี- นาฏศิลป์-คอมพิวเตอร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 5 แผนการเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา-ดนตรี-นาฏศิลป์-คอมพิวเตอร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 6 แผนการเรียนภาษาจีน-วิทยาศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 7 แผนการเรียนภาษาจีน-วิทยาศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 8-10 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/ 1-2 แผนการเรียนศิลปะ-อาชีพ-คอมพิวเตอร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/ 3-4 แผนการเรียนภาษาไทย-ดนตรี- นาฏศิลป์-คอมพิวเตอร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/ 5 แผนการเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา-ดนตรี-นาฏศิลป์-คอมพิวเตอร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/ 6 แผนการเรียนภาษาจีน-วิทยาศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/ 7 แผนการเรียนภาษาจีน-วิทยาศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/ 8-10 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/ 1-2 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาไทย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/ 3 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาไทย-ดนตรี นาฏศิลป์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/ 4 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-การงานอาชีพ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/ 5 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-คอมพิวเตอร์-ดนตรีนาฏศิลป์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/ 6 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/ 7-10 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ 1-4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ 5-7 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-สังคมฯ

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/ 1-4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/ 5-7 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-สังคมฯ

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/ 1-4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/ 5-7 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-สังคมฯ

โดยภาพรวมโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีทิศทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาโดยวางแผนพัฒนาจุดเด่นในด้านบริหารจัดการด้านการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์และแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามการประเมินคุณภาพ และนำมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มีสุขนิสัยสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน รักการอ่าน ภูมิใจความมุ่งมั่นในการทำงาน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้บริหารมีทักษะ ความสามารถในการบริหารงาน ระดมทรัพยากร บุคลากร ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 21-29) ให้ความหมายภาวะผู้นำคือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำคนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม

พัชสิริ ชมพุกำ (2552, หน้า 194) สรุปภาวะผู้นำดังนี้ ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างผู้นำและผู้ตาม ภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับการ โน้มน้าว สร้างแรงบันดาลใจ มีอิทธิพลเหนือ

บุคคลอื่น ภาวะผู้นำเกิดขึ้นได้ในทุกระดับการจัดการไม่จำเป็นต้องอยู่ในการจัดการระดับสูงเท่านั้น และภาวะผู้นำจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กร

สมาคมผู้บริหารโรงเรียนแห่งสหรัฐ (The American association of school administrators, 1986 อ้างถึงใน นิกัญชลา ลันเหลือ, 2554, หน้า 3) ได้นิยาม “ภาวะผู้นำ” หมายรวมถึงความสามารถของผู้นำในการเปลววิสัยทัศน์ให้เป็นความจริง ตลอดจนความสามารถทำให้ผู้อื่นยึดมั่นต่อวิสัยทัศน์ด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังผู้อื่นเพื่อให้คนเหล่านั้นเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในการทำให้วิสัยทัศน์ดังกล่าวกลายเป็นความจริงขึ้นมา

อานันท์ ปันยารชุน (2540 อ้างถึงใน วาโร เฟ็งสวัสต์, 2554, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำหากมีในบุคคลใดแล้วจะทำให้ผู้อื่นอยากทำตามโดยสมัครใจ ไม่จำเป็นต้องสั่งการ เพราะความเป็นผู้นำไม่ได้มาจากการอุปโลกน์ หรือแต่งตั้งตนเอง แต่ต้องเกิดจากการที่มิคนอื่นที่เขาารู้สึกว่า เราเป็นผู้นำ ดังนั้น คุณสมบัติของภาวะผู้นำที่ยั่งยืน ได้แก่ ความรู้สึกรับผิดชอบ รู้ควรไม่ควรถ โดยมิคุณธรรมจริยธรรมเป็นเครื่องควบคุมผู้นำ ความสามารถทำให้คนอื่นคล้อยตาม ความสามารถในการสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจแต่ต้องพูดในสิ่งที่เป็จริง ความเป็นผู้ยึดมั่นในหลักการ มีระบบการคิดและการบริการที่มีวิสัยทัศน์ จะต้องคิดแบบที่ละก้าวแต่ต้องคิดครบทั้งกระบวนการและรู้จักคาดคะเน รู้จักหาความรู้และพึ่งพาความรู้ทางวิชาการอย่างแท้จริง

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555 อ้างถึงใน กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555, หน้า 13) ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นกระบวนการที่ทำให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กร

จากแนวคิดและนิยามของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารตนเองและผู้อื่นได้ เป็นความสามารถที่พัฒนาขึ้นได้ในตัวบุคคล นอกจากนี้ผู้นำจะเป็นผู้สร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาในการให้ความช่วยเหลือ ชี้นำ สนับสนุน โน้มน้าวจิตใจผู้ตามให้ร่วมปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อมุ่งผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

เมื่อก้าวถึงผู้นำทางวิชาการ จะเห็นถึงมุมมองของนักบริหารการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานด้านวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารภารกิจในการจัดการศึกษาได้อย่างยอดเยี่ยม หากแต่การเป็นผู้นำทางวิชาการนั้นสามารถถ่ายทอดและพัฒนาให้เกิดขึ้นได้กับการจัดการทุกระดับ โดยเฉพาะครูผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนโดยตรงลงสู่ผู้เรียน ผู้บริหารจึงควรตระหนักถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อเป็นการกระจาย

อำนาจการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นักการศึกษาได้ให้ความหมายของผู้นำทางวิชาการไว้ดังนี้

ถาวร เส็งเอียด (2550, หน้า 150) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร โรงเรียนในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับคณะครูและนักเรียน

สิร์รณี วสุภัทร (2551, หน้า 29) ได้นิยามความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา รวมถึง และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้อง โดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 69-70) กล่าวถึงการเป็นผู้นำทางวิชาการว่า ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้มีการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติให้คำปรึกษา แนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

วอลเวอร์ตัน (Wolverton, 1984, pp. 12-13) กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหาร มีความรู้ด้านการเงินและด้านบุคคล เป็นผู้ที่พร้อมที่จะนำ และให้ความช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น

กลิคแมน (Glickman, 1990, p. 131) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ การบูรณาการของงานเพื่อให้การช่วยเหลือ โดยตรงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาหลักสูตร

เกอร์วิน (Girvin, 2001, p. 1) ได้กล่าวถึงผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการว่าผู้บริหารถือเป็นแกนกลางของความพยายามในฐานะผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ผู้จัดระเบียบขององค์กร ผู้นำและผู้ประเมิน เพื่อเป็นการรับประกันความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้สูงขึ้น

แมคอีแวน (McEwan, 2003, p. 6) ได้นิยามความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย ครูผู้สอน นักเรียนและหลักสูตร มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในบริหารจัดการด้วยความร่วมมือ ชี้นำ ส่งเสริมและสนับสนุนครูในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพให้แก่ครูมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเล็งเห็นความสำคัญของงานด้านวิชาการที่เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ลักษณะและความสำคัญของผู้นำทางวิชาการ

ทรัสต์ (Trusty, 1987, pp. 116-117) แห่งภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทนเนสซี สหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะที่เป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 17 ประการ คือ

1. ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทางวิชาการของโรงเรียนได้
2. ส่งเสริมให้ครูนำโครงการทางวิชาการของโรงเรียนไปปฏิบัติ
3. สร้างความเชื่อมั่นว่ากิจกรรมของโรงเรียน และของห้องเรียนสอดคล้องกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน
4. สร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการทางวิชาการของโรงเรียนเป็นผลมาจากผลการวิจัย และการปฏิบัติทางการศึกษา
5. มีการวางแผนร่วมกับคณะครูเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ทางวิชาการเพื่อให้บรรลุความต้องการของนักเรียน
6. ส่งเสริมให้ครูได้นำโครงการทางวิชาการไปปฏิบัติ
7. ปฏิบัติงานร่วมกับคณะครูในการประเมินผลโครงการทางวิชาการของโรงเรียน
8. ติดต่อสื่อสารกับครู และนักเรียนด้วยความคาดหวังที่สูงในด้านมาตรฐานทางวิชาการ
9. ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางสังคมของนักเรียน
10. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเขาว่าปัญญาของนักเรียน
11. มีการจัดสรรเวลาเพื่องานวิชาการร่วมกับครูไว้อย่างชัดเจน
12. ให้ความร่วมมือกับนักเรียนในการกำหนดระเบียบเพื่อแก้ไขปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

13. ร่วมมือกับนักเรียนให้มีการนำระเบียบกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหา
ด้านวินัย

14. ร่วมมือกับคณะครูให้มีการนำระเบียบกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหา
ด้านวินัยนักเรียน

15. มีการประชุมพิเศษคณะครูเกี่ยวกับโครงการของโรงเรียน

16. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างยุติธรรม

17. ช่วยเหลือครูในการพัฒนาระบบงานเพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

เฮนซเลย์ (Hencley, 1973 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2525, หน้า 40) ให้ความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาควรจัดแสดงบทบาทของผู้นำทางวิชาการเกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้

1. โปรแกรมทางการศึกษาและกระบวนการสอน

2. บุคลากรด้านนักเรียน ครู อาจารย์ คนงาน นักการภารโรง เจ้าหน้าที่การเงิน และงานธุรการต่าง ๆ

3. จัดบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดผลดีที่สุด

4. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

5. เน้นการนำการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาความรู้ และเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

6. พัฒนาทัศนคติของบุคลากรในโรงเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ

คินีเชวิช (Knezevich, 1980, pp. 16-19) มหาวิทยาลัยเซเทอร์น แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงบาทและความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาท และความสามารถในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 17 เรื่องนี้ ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในทางวิชาการ หรือความสามารถในการจัดการเรียนการสอน (Instructional manager) เพราะฉะนั้นผู้บริหารจะต้องเข้าใจระบบการเรียนรู้ การเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์ รู้จักนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน การจัดโรงเรียนตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร

เบลค และมูตัน (Blake & Mouton, 1985, pp. 221-233) ได้อธิบายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้นำทางวิชาการ (Academic leaders) เอาเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบ 10 ประการ คือ

1. ปฏิบัติตามอุดมการณ์ของสถาบันและดำเนินการในกิจกรรมให้บรรลุผล

2. จัดดำเนินการการเรียนการสอนต่าง ๆ

3. จัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรไป

4. สร้างบรรยากาศในการวิจัยและงานวิชาการที่มีคุณภาพ

5. กระตุ้นให้มีการบริการวิชาการแก่ชุมชน

6. จัดหาแหล่งเงินทุนและการจัดสรรใช้งบประมาณ
7. กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบทางวิชาการแก่ครู
8. ให้ความร่วมมือในกิจการนักศึกษา
9. เสริมสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก เพื่อความมั่นคง และการคงไว้ซึ่ง

ความรักใคร่ในสถาบัน

10. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และการดำเนินการเพื่อการบริการการใช้อาคารสถานที่
โรนอลด์ (Ronald, 2006) กล่าวว่า ภาวะผู้นำนั้นเป็นอิทธิพลของการกระทำพฤติกรรม
ความเชื่อ และความรู้สึกของบุคคลหนึ่งในระบบสังคมที่มีผลต่อบุคคลหนึ่งโดยบุคคลนั้น ๆ ยอมรับ
อิทธิพลด้วยความเต็มใจ ซึ่งผู้นำที่จะเป็นพินเพื่อหลักในการปฏิบัติภารกิจทั้งหมดจำเป็นต้องมี
ภาวะผู้นำด้านวิชาการด้วย

มอริส (Morris, 1981, pp. 169-175) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหาร โรงเรียนพอจะสรุปเป็นรายละเอียดแต่ละข้อ ดังนี้

1. ลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความ
ความตั้งใจในการทำงานจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คณะครู ทำให้เกิดความศรัทธา และการยอมรับ
ซึ่งจะได้รับความร่วมมือในการทำงาน ผลงานที่ได้จึงเป็นความภูมิใจของคณะครูและผู้บริหาร
ทั้งนี้ผู้บริหาร โรงเรียนที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการได้นอกจากจะทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
ต่าง ๆ แล้ว เพื่อให้งานภายใต้การบริหารนั้นดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง และประสบความสำเร็จ
อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถหรือทักษะทางวิชาการของผู้นำด้วย

1.1 ลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ

1.1.1 เป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษาในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นธรรมชาติ เป็นผู้รอบรู้
ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ชัดเจน เรียกว่า ระดับมืออาชีพ (Professional) เช่น ครูมืออาชีพ ผู้บริหารมือ
อาชีพ นักธุรกิจมืออาชีพ เป็นต้น คุณลักษณะมืออาชีพประกอบด้วยความรู้และประสบการณ์
รวมทั้ง เจตคติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพของตนเอง

1.1.2 เป็นผู้จูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามตัวแบบหรือตัวอย่างที่ดีได้
ทำให้ผู้อื่นเชื่อถือ ศรัทธา ยอมรับในบุคลิกภาพ ความคิดเห็น และยอมรับในพฤติกรรมดังกล่าว
เช่น ครู อาจารย์ พระสงฆ์ โต้ะครู โต้ะอิหม่าม นายกรัฐมนตรี นายกองกักรปกครองส่วนท้องถิ่น
 เป็นต้น

1.1.3 เป็นผู้พัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ขององค์กร
หรือสังคม ผู้นำจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มองไกลในอนาคต และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่า
ส่วนตน ไม่เห็นแก่ตัวและพวกพ้องตนเองมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและเป็นผู้พัฒนาให้

ตั้งคมอยู่อย่างมีความสุข สร้างความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อ ผู้อื่น และมีความคิดเชิงบวก มองโลกในทางดี ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

1.1.4 ในเชิงวิชาการ ผู้นำควรต้องมีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการที่เป็น วิชาชีพของตนอย่างลุ่ม ลึก จนสามารถใช้ใน การให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ความรู้ใน สาขาของตนเพื่อการอธิบายเหตุการณ์ และจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดผลดีต่อภารกิจองค์กร

1.1.5 เป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีความฉลาด มีอารมณ์ ดี และมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ เป็นทีมงาน ที่เข้มแข็ง มีบุคลิกภาพทั้ง ภายนอก และภายในงดงาม

1.2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

1.2.1 คุณลักษณะ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการพูด มีบุคลิกลักษณะที่ดี

1.2.2 พฤติกรรม มีลักษณะเด่นชัดทางพฤติกรรม เช่น พูดดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี

เป็นต้น

1.2.3 สถานการณ์ ทำให้เกิดภาวะผู้นำได้ เช่น เรื่องปัญหาพลังงาน ปัญหาสงคราม จะส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

1.2.4 ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับสถานการณ์

1.2.5 ประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ ผลการจูงใจ และผลผลิตที่เกิดขึ้นในกลุ่มหรือ ในองค์กร

1.3 แนวทางการพัฒนาผู้นำทางวิชาการ

1.3.1 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคต ก้าวหน้า ทันสมัย มีทัศนคติเชิงบวก เปิดใจกว้าง ฯ

1.3.2 มีอุปนิสัยพื้นฐานทางบวก ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน รับผิดชอบ กล้า ตัดสินใจ มีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานเป็นทีมได้

1.3.3 เป็นบุคคลเรียนรู้ สนใจใฝ่ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทบทวนไตร่ตรองพิจารณา

1.3.4 สร้างผลงานสามสัมพันธ์ คิดสร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ หาทางพัฒนาตน พัฒนางาน

2. ความสามารถในการพัฒนางาน วิฑูรย์ สิมะ โขคดี (2541 อ้างถึงใน อลงกรณ์ จันทร โสภณ, 2546, หน้า 9-10) ความสามารถในการพัฒนางาน ของบุคคลที่จำเป็นต้องมี เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ การพัฒนาการทำงานเป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง ที่สำคัญของหัวหน้าองค์กร ที่จะกระตุ้นให้บุคลากรที่อยู่ในความดูแล เกิดการปรับปรุงวิธีการ

ทำงานของตนด้วย ทั้งนี้ผู้นำจะต้องตระหนักถึงปัจจัยของบุคคลทางด้านแนวความคิด ความเชื่อถือของแต่ละคนแตกต่างกัน ซึ่งการพัฒนาวิธีการทำงานมีเทคนิคดังนี้

2.1 จัดเตรียมเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อม บุคลากรผู้ปฏิบัติงานต้องมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพียงพอที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 จัดการอบรมและสอนงานให้แก่บุคลากร บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะที่เพียงพอสำหรับงานนั้น ๆ โดยเฉพาะการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานการปฏิบัติงานของตนเอง

2.3 สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการปฏิบัติงาน บุคลากรได้รับการกระตุ้นให้มีความตั้งใจในการพัฒนางานการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและหัวหน้าต้องมีทักษะในการรับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของบุคลากร

2.4 มีความเชื่อว่างานทุกอย่างสามารถพัฒนาได้ และบุคลากรสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้มีความเชื่อในการปฏิบัติงานและพัฒนางานที่มีคุณภาพสร้างความกระตือรือร้นในการพัฒนางานแก้ไขปรับปรุงและทำงานร่วมกัน

3. ความสามารถในการวางแผน (Bennis, 1989) ให้ความหมายการวางแผนว่า หมายถึง การกำหนดโครงการและวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เสนอขั้นตอนการทำงาน ตรวจสอบประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานได้ การวางแผนเป็นกระบวนการสำคัญของการบริหารเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าต้องการผลสำเร็จเรื่องใดผู้บริหารต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกกระบวนการศึกษาเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า ให้ภารกิจสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการติดตามความก้าวหน้า และความสำเร็จของแผนการดำเนินงาน โดยประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของแผนงาน

3.1 กระบวนการวางแผน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

3.1.1 ขั้นวางแผน คือให้รู้ว่าจะทำอะไร จะทำอย่างไร จะให้ใครทำอะไร จะลงมือทำเมื่อไร ซึ่งทิศทางของแผนจะต้องไม่ขัดกับวัตถุประสงค์ขององค์การ

3.1.2 ขั้นปฏิบัติตามแผน

3.1.3 ขั้นตรวจสอบและปรับปรุงแผน

3.2 ประโยชน์ของแผน คือประหยัด งานมีโอกาสสำเร็จสูง และตรงตามความต้องการขององค์การ หรือเพื่ออธิบาย เพื่อตกลงใจ เพื่อให้มีนโยบาย เพื่อก่อให้เกิดการมองการณ์ไกล เพื่อลดภาระของผู้บริหารในการควบคุมโครงการ

4. ความสามารถในการติดต่อประสานงาน (Morphet, 1982, pp. 128-129) ผู้นำทางวิชาการมองการติดต่อสื่อสารว่า เป็นตัวกลางระหว่างบุคคลต่อบุคคล ระหว่างองค์การต่อองค์การ และระหว่างรัฐกับประชาชน เป็นเครื่องชี้แจงและเผยแพร่ เป็นการสื่อสารความเข้าใจและเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ต้องกระทำกันโดยธรรมชาติ

ความสามารถในการติดต่อประสานงาน หมายถึง การติดต่อสื่อสารให้เกิดความคิดความเข้าใจในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์เพื่อ ให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อน ขัดแย้ง หรือ เหลื่อมล้ำกัน

4.1 ประเภทของการประสานงาน มีดังนี้

4.1.1 การประสานงานอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นการ

4.1.2 การประสานงานภายในองค์การ และภายนอกองค์การ

4.1.3 การประสานงานในแนวดิ่ง (Top-down bottom-up) และแนวราบ

4.2 องค์ประกอบของการประสานงาน

4.2.1 ความร่วมมือ จะต้องมีความเข้าใจหรือมีการตกลงร่วมกัน มีการระดมความคิด วิธีการ เทคนิค การจัดหาทรัพยากรมาสนับสนุนการทำงานร่วมกัน

4.2.2 ระยะเวลา ผู้ที่ปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบ ทำให้นั้นเป็นไปตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน ให้ตรงเวลา

4.2.3 ความสอดคล้องกัน จะต้องพิจารณาความพอเหมาะพอดี ไม่ทำงานซ้อนกัน เพื่อให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จ

4.2.4 ระบบการสื่อสารที่ตรงกันอย่างรวดเร็วและราบรื่น

4.2.5 ผู้ประสานงานจะต้องสามารถทำให้ทุกฝ่ายเข้าร่วมทำงานอย่างมีจุดหมายเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของงานที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ เฟอรรันดีโน (Ferrandino, 1985, p. 853-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่าง ความสำเร็จในงาน กับพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่าพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารมีความสำคัญอย่างมากกับความสำเร็จในงานของผู้บริหาร โรงเรียน ดีกว่าการที่ผู้ร่วมงานจะตัดสินใจโดยความรู้สึกและค่านิยมหรือยอมรับด้วยความคิดของผู้ร่วมงานเอง ฝ่ายเดียว การวิจัย พบว่า พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ มีผลต่อการยอมรับของครู

5. ความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งในแง่ของทาง เศรษฐศาสตร์ หรือ

ทางการบริหารก็ตาม การดำเนินการกับทรัพยากรเหล่านี้ต้องมีหลักการ วิธีการ และแนวคิดเป็นกรอบเพื่อให้เกิดผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ทรัพยากรทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ และการบริหารจัดการในชั้นเรียน รวมถึงการจัดการทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

ความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร การบริหารการศึกษาถือว่า คน เงิน วัสดุ สิ่งของ และการจัดการเป็นทรัพยากรที่เป็นปัจจัยพื้นฐาน การบริหารการศึกษาจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานมากพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการ และแผนงาน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นที่ต้องบริหารงานแบบประหยัดโดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษา และเป็นผู้มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครู ดังนั้น ผู้นำทางวิชาการจึงมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ผู้บริหารที่เข้มแข็งจะนำสถานศึกษาให้ไปสู่ความมีประสิทธิภาพ ต้องใช้ภาวะผู้นำอย่างเต็มศักยภาพ ทุ่มเทให้กับงานวิชาการ และสร้างความสัมพันธ์กับครูและนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะทำให้ผู้ร่วมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เชื้อถือ ยอมรับ ศรัทธา และร่วมปฏิบัติงานตามภารกิจจนบรรลุผลตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของส่วนรวม เนื่องจากภารกิจหลักของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยมีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544 หน้า 1) และผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ และครู ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้นำในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้บริหารในลักษณะดังกล่าวจึงยึดถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา และส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในห้องเรียนของครู (Carter & Klotz, 1990)

การบริหารวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา ในระดับสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยทั่วไปงานวิชาการ

จะประกอบด้วยการศึกษาปัญหาชุมชนสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดเตรียมการเรียนการสอน การจัดวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและสื่อการสอน การส่งเสริมการสอน การวัดและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุดแหล่งเรียนรู้การนิเทศ ติดตามผลการวางแผนและการกำหนดวิธีดำเนินงานทางด้านวิชาการรวมถึงการประชุมทางวิชาการ

จากแนวคิดลักษณะและความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความมีประสิทธิภาพในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในการส่งเสริม สนับสนุน ให้สมาชิกในองค์กรร่วมมือกันในการดำเนินภารกิจที่กำหนดไว้ให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้นำทางวิชาการยังต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ หลายประการในการบริหารงานวิชาการที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ได้แก่ ลักษณะการเป็นผู้นำทาง วิชาการ ความสามารถในการพัฒนางาน ความสามารถในการวางแผน ความสามารถในการติดต่อ ประสานงาน และความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร เพื่อดำเนินงานทางการศึกษา ให้ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

อดิศักดิ์ สุภชนสินเชษม (2554, หน้า 18) กล่าวว่า “การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือแนวปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ มีประสบการณ์ เจตคติและพฤติกรรมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพโดย อาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมกับ ผู้เรียน

ฮู และดันแคน (Hough & Duncan, 1970, p. 144) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นกิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผลเป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้น การจัดการเรียนการสอน จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง ศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจ ในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหา ได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล (Measuring) การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง สามารถในการประมวลผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

กู๊ด (Good, 1973, p. 588) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า การจัดการเรียนรู้คือ การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

ฮอลล์ (Hall, 1982, p. 266) ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือ กระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

มอร์ (More, 1977, p. 401) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือ พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่ยุบายช่วยให้บุคคลอื่นเกิดพัฒนาตนในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้อีกหลายประการ เช่น จัดการเรียนการสอน คือ การจัดสถานการณ์สภาพการหรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์มีประสบการณ์ อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการทางร่างกาย สมอง อารมณ์ และสังคม จัดการเรียนการสอน คือ การอบรมผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมอุปกรณ์และการแนะแนวให้กับผู้เรียน จัดการเรียนการสอน คือ การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน จัดการเรียนการสอน คือ การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จัดการเรียนการสอน คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมจัดการเรียนการสอน คือ การแนะแนวทางให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอน คือ การจัดสรรประสบการณ์ที่เลือกสรรแล้วเป็นอย่างดีให้กับผู้เรียน

วงเดือน กุ่มเมือง (2550, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่มีการวางแผนเพื่อจัดสภาพการให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งในระหว่างการปฏิสัมพันธ์นั้นผู้สอนก็จะได้เรียนรู้จากผู้เรียนด้วย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการให้และการรับความรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่มีการวางแผนให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน

พุทธิดา ดอนฟุงไพร(2550, หน้า 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ไว้หลายประการ ดังนี้

1. กิจกรรมจะช่วยเราความสนใจของนักเรียน
2. กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
3. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
4. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
5. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
6. กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว
7. กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนาน
8. จะช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง
9. กิจกรรมจะช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
10. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของเด็ก
11. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
12. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
13. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม
14. กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียน
15. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้งความงามในเรื่องต่าง ๆ

การจัดการเรียนการสอนเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทางได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การจัดการเรียนการสอนที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้คือ

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือความชำนาญในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียน
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
5. สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้ต่อไปได้อีก

การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ เจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา นั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุด คือ การให้การศึกษาซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

จากความหมายและความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ ผู้สอนควรจัดรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาความคิด ความสามารถ และศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

การจัดการเรียนการสอน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 9) ได้ให้หลักการในการจัดการเรียนการสอนไว้ว่าเป็นวิธีการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนา ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตาม ต้องการอย่างได้ผล

หลักการจัดการเรียนการสอนเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้สอน แม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนเฉพาะตน แต่ก็จะมียึดหลักการพื้นฐานเดียวกันซึ่งหลักการพื้นฐานนี้มีผู้ทำการศึกษา ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนไว้สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนการสอน และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน
2. หลักการการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ่อมสอน
3. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง
4. หลักการประเมินผลและรายงานผลซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนการสอนการสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมินการตีความและการรายงานผลการประเมิน

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, หน้า 12) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่มี ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของครู คือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และ

จะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียน ตลอดจนประเมินผล การเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณา ประกอบด้วย ได้แก่ เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่สอนและ เทคนิคการสอน

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงาน ร่วมกันกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถาม และคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายและ ความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพประกอบดีระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพประกอบดีในกลุ่มจะช่วย ส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับ ชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพประกอบเท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่าง แก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับ หรือไม่รับการให้ นั่นก็ได้

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมี ความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูง มากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมกับการณ์ ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน เช่น คุณลักษณะ ด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์ความรู้สึก จะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน เมื่อรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดีและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้

จากหลักการจัดการเรียนการสอนข้างต้น สรุปได้ว่า หลักของการจัดการเรียนการสอน คือ การทำเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาใช้เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดต่อตัวผู้เรียน ทั้งการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนที่ดีจะต้องเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดความสำเร็จของผู้เรียนเป็นเป้าหมาย ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการจัดการเรียนการสอน มีความรู้ความสามารถได้นั้น ผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะผู้ชี้แนะแนวทาง และจุดประกายการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดขึ้น

พุทธิดา คอนฟูงไพร (2549, หน้า 11) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอน โดยทั่วไป แบ่งได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ของการปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการสอนมากกว่าผู้เรียน โดยเริ่มจากเป็นผู้วาง แผนการสอนเป็นผู้นำ ในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้การสอนในชั้นเรียนจึงมีลักษณะ เป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้กิจกรรมที่ผู้สอนให้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การเล่าเรื่อง การถามตอบ อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้สอนจะเป็นแกนกลางของกิจกรรม แต่ผู้เรียนก็ยังมีโอกาสร่วมกิจกรรมบ้างภายใต้การนำของผู้สอน (กาญจนา บุญส่ง, 2542 อ้างถึงใน พุทธิดา คอนฟูงไพร, 2549)

2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง คือ เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองส่วน ผู้สอนจะเป็นผู้ประสานงานให้คำแนะนำช่วยแก้ปัญหาเมื่อผู้เรียนต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนทำ กิจกรรม และเป็นผู้สรุปประเด็นสำคัญ การเรียนการสอนดำเนินไปโดยการปฏิบัติกิจกรรมของ ผู้เรียน เช่น การอภิปราย การทำกิจกรรมกลุ่ม การทดลอง การประดิษฐ์ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

ทิสนา แคมมณี (2548 อ้างถึงใน คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, 2556) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ว่า เป็นกิจกรรมการเรียน การสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน และประโยชน์สูงสุดที่ ผู้เรียนควรจะได้รับมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการจัด การเรียนการสอน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว และได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ ต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

การจัดการเรียนการสอน มีลักษณะที่เด่นชัดอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้นั้นทางผู้สอนและผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์

ต่อกัน และเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนการสอนมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านความรู้ ความคิด หรือด้านพุทธรพัสัย
- 2.2 ด้านทักษะกระบวนการหรือด้านทักษะพิสัย
- 2.3 เจตคติหรือด้านจิตพิสัย

3. ครูจะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนการสอนจะบรรลุจุดประสงค์ได้หรือไม่ขึ้น ต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้สอนทางด้านวิชาการทักษะ และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จได้ผู้สอนต้องมีทั้งความรู้และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

ปราโมทย์ จันทร์เรือง (2553, หน้า 13) กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนว่า ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนการสอนของตนและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ผู้เรียน
2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

ถ้าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมีการเรียนรู้ได้อย่างมาก องค์ประกอบดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เรียน

ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรกเกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ ความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงและจะละเลยไม่ได้

2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

ผู้สอนเป็นส่วนที่สำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปตามรูปแบบที่ต้องการ ความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งครัด ความซึ้นบานของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้

จะเกิดขึ้นได้โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตามบรรยากาศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกนอกเหนือไปจากตัวผู้สอน คือผู้เรียนเข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเช้าหรืออาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียนชั่วโมงแรกด้วยความรู้สึกหิว หรือบางครั้งผู้เรียนได้รับถึงกระทบกระเทือนจิตใจติดตามมาเนื่องจากความไม่พร้อมของในครอบครัว เป็นต้น ส่วนทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจจะมีความกดดันจากผู้บริหาร หรือจากครอบครัว เศรษฐกิจ อาหารเข้าก่อนมาสถานศึกษาของผู้สอนมีเพียงน้ำแก้วเดียวเท่านั้น สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะพบกันซึ่งเป็นสิ่งที่จะบอกได้ว่าบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบใด

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนผู้สอนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงเงื่อนไข หรือสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรจะต้องคิดถึงผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิ์ที่จะได้รับความต้องการพื้นฐาน และผู้สอนจะต้องหากวิธีที่จะตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และผู้สอนควรจะต้องฝึกให้มีความรู้สึกลัวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนเพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้ และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

ประไพ ฉลาดคิด (2548, หน้า 4-5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการสอนว่า ในการสอนแต่ละครั้งเมื่อผู้สอนเข้ามาในชั้นเรียนน่าจะมีกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดขึ้น นั่นหมายความว่าในห้องเรียนนั้นคงไม่ใช่ห้องเรียนที่ว่างเปล่า แต่ควรมีองค์ประกอบต่อไปนี้ในชั้นเรียน

1. ผู้สอน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการสอน เพราะต้องเป็นผู้รู้หลักสูตร และนำเนื้อหาสาระมาดำเนินการสอน มีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตลอดเวลาของการเรียนการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน มีทักษะกระบวนการ และมีเจตคติที่ดีตามเจตนารมณ์ของบทเรียน และหลักสูตร นอกจากนั้นครูยังต้องมีความสามารถใช้สื่อประกอบการสอน และสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ทำให้การสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

2. ผู้เรียน ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอน เพราะการสอนจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องมีผู้เรียนเป็นผู้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการสอนที่ตั้งไว้

3. กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบอีกประการหนึ่ง ที่มีความสำคัญมากต่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นออกแบบโดยผู้สอนและ

ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีการวัดผลและประเมินผลตามที่ผู้สอนได้วางแผนไว้

4. บริบทในการเรียนการสอน ในการสอนที่ต้องการให้เกิดผลที่ดีทั้งต่อผู้สอนและผู้เรียนนั้น สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงอันได้แก่ความเหมาะสมของสีในห้องเรียน การถ่ายเทของอากาศ ทิศทางลม เสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน เช่น เสียงรถยนต์วิ่งผ่านไปมา กลิ่นเหม็นจากตลาดสด เป็นต้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนข้างต้น สรุปว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน คือ สิ่งแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และบริบทในการสอน ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยตรงในการจัดการเรียนการสอน

ทิสนา เขมมณี (2550, หน้า 11) ได้ให้หลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในทศวรรษที่ 20 ว่า การจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ผู้สอนจะต้องมีบทบาทในฐานะเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน และถือเป็นองค์ประกอบหลัก เพราะฉะนั้นผู้สอนจะต้องมีหลักการในการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และ 5) ด้านการวิจัยและพัฒนา

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กรมวิชาการ (2544, หน้า 5-9) ให้ความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้ โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันประเสริฐให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

สุเทพ บุญซอ่อน (2545, หน้า 29-30) ให้ความหมายของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่าเป็นการกำหนดจุดหมายของกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนให้เกิดประสบการณ์ เพื่อการเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูเป็นผู้ปลูกเร้าและเสริมแรงนักเรียน ทุกคนทำกิจกรรมค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

รวมทั้งการทำงานร่วมกับผู้อื่น ปลูกฝังความมีวินัยรับผิดชอบการทำงาน ฝึกการประเมินผล และปรับปรุงตนเอง ขอมรับผู้อื่นสร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดีและพลโลก

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 4-5) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นมาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า เป้าหมายในการจัดการศึกษามุ่งสร้างคนให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชาติโดยรวม และมุ่งสร้างคนหรือผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรงของการจัดการศึกษา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย การที่คนจะมีคุณภาพจะต้องได้รับการปลูกฝังความรู้จากการเรียนที่มีคุณภาพ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่จะพัฒนาผู้เรียน ผู้จัดมุ่งหมายเพราะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนและครูได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน บทบาทของครูเป็นผู้แนะนำ ผู้กำกับดูแล นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง และศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สรุป การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้อุทิศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเอง โดยใช้ทักษะการจัดการที่มีประสิทธิภาพของครูและผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดอย่างอิสระ เรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนได้คิดค้นสร้างและสรุปความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ ผู้เรียนมีพัฒนาการในทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาความรู้ ทักษะ และเจตคติตามเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 50-52) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและเพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างได้ผลควรยึดหลักต่อไปนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรให้ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงหนึ่งเดียว ประสบการณ์ความรู้สึกรสนิยมของแต่ละบุคคลถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ
3. การเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ และสามารถใช้การเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเองนั้นมีส่วนทำให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี
4. การเรียนรู้ที่มีความสำคัญ หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนี้แล้วจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตรงต้องการได้

5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนคือการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า การจัดสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีลักษณะส่งเสริมผู้เรียนให้ค้นพบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ผู้เรียนได้คิดทำและแสดงออก เพื่อการแก้ปัญหาหรือสร้างผลงาน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือกลุ่ม ได้เรียนรู้จักการแลกเปลี่ยน ข้อมูลความรู้ความคิดประสบการณ์แก่กันและกัน ปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนหรือกระบวนการมีผลงาน จากการปฏิบัติ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อนผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ได้

การบริหารจัดการชั้นเรียน

โบรफी (Brophy, 1999, p. 111) กล่าวถึงการจัดการชั้นเรียนไว้ว่า หมายถึง การที่ครูสร้าง และคงสภาพ สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่นำไปสู่การจัดการเรียน การสอนที่ประสบความสำเร็จ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม การสร้าง กฎระเบียบและการดำเนินการที่ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจ อย่างต่อ เนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการในชั้นเรียน

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2556, หน้า 36) ได้อธิบายความหมายของการจัดการห้องเรียน อย่างมีประสิทธิภาพว่า หมายถึง การสร้างและการรักษาสีงแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อ การเรียนรู้ของนักเรียน หรือหมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูทำเพื่อจะช่วยให้การสอนมี ประสิทธิภาพ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข การจัดสภาพแวดล้อมจะต้อง คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในกิจกรรมการเรียน
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องของสื่อต่าง ๆ
5. บรรยากาศในการเรียนรู้

การจัดการชั้นเรียน จึงมีความหมายว่า การจัดการชั้นเรียนเป็นการจัดสภาพแวดล้อม ทางกายภาพในห้องเรียน การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน การสร้างวินัยใน ชั้นเรียนตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาทักษะการสอนของ ครูให้สามารถกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

การใช้สื่อละเทคโนโลยี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความหมายการใช้สื่อและเทคโนโลยีไว้ว่า เป็นการประยุกต์ใช้สหวิทยาการอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้แนวคิด เครื่องมือ เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมาย

องค์กรร่วมสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ประเทศอังกฤษ (Council for educational technology for the united kingdom-CET) อธิบายว่า เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การพัฒนาการนำไปใช้และการประเมินระบบ วิธีการดำเนินงาน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อทำให้การเรียนรู้ของคนเราให้ดีขึ้น

กู๊ด (Good, 1973) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เพื่อการออกแบบ และส่งเสริมระบบการเรียนการสอน โดยเน้นที่วัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่สามารถวัดได้อย่างถูกต้องแน่นอน มีการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนมากกว่าที่จะยึดเนื้อหาวิชา มีการใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติ โดยผ่านการวิเคราะห์และการใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ รวมถึงเทคนิคการสอน โดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอนต่าง ๆ ในลักษณะของสื่อประสม และการศึกษาด้วยตนเอง

ของขอบข่ายของการใช้สื่อและเทคโนโลยี

1. การออกแบบ (Design) แสดงให้เห็นถึงการสร้างหรือก่อให้เกิดทฤษฎีที่กว้างขวางที่สุดของเทคโนโลยีการสอนในศาสตร์ทางการศึกษา
2. การพัฒนา (Development) ได้มีการเจริญก้าวหน้าและแสดงให้เห็นแนวทางในการปฏิบัติ
3. การใช้ (Utilization) ทางด้านนี้ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้า เช่น ด้านทฤษฎีและการปฏิบัติอย่างไรก็ตามแม้ว่าจะได้มีการดำเนินการกันมากเกี่ยวกับด้านการใช้สื่อการสอนกันมากมาย แต่ยังมีด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการใช้สื่อการสอนที่มีได้รับการใส่ใจ
4. การจัดการ (Management) เป็นด้านที่เป็นหลักสำคัญของสาขานี้ เพราะจะต้องเกี่ยวข้องกับแหล่งการเรียนรู้ที่จะต้องสนับสนุนในทุก ๆ องค์ประกอบ ซึ่งจะต้องมีการจัดระเบียบและแนะนำ หรือการจัดการ
5. การประเมิน (Evaluation) ด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับการประเมินเพื่อปรับปรุง (Formative evaluation)

สรุปได้ว่า การใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นการบูรณาการความรู้ เทคนิคที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการจัดการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผู้เรียน

การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

สุวิมล ว่องวานิช (2558, หน้า 43) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการ ตัดสินใจความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้ เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียน ตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและ ผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 20) ได้กล่าวว่า การประเมินสภาพจริงเป็น การประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมาย ให้ผู้ปฏิบัติ จะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงาน ที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรม การเรียนทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540, หน้า 175) กล่าวว่า การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้านของนักเรียน ตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ การทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการแสดงออก โดยเน้นผู้เรียนเป็น ผู้ค้นพบและเป็นผู้ผลิตความรู้ ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติจริงหรือคล้ายจริง ได้แสดงออกอย่างเต็ม ความสามารถ

อนุวัติ คุณแก้ว (2555, หน้า 113) กล่าวถึงหลักการของการประเมินผลจากสภาพจริงไว้ ดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคนบนรากฐาน ของทฤษฎีทางพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย
2. การประเมินตามสภาพจริง จะต้องมียุทธศาสตร์บนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญา ที่หลากหลาย
3. หลักสูตรสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพจริง คือ หลักสูตร ต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และที่ต้องเรียนรู้ให้ทันกับ กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก
4. การเรียน การสอน การประเมินผล จะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมิน ต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

5. การเรียนการสอน การประเมิน เน้นสภาพที่สอดคล้อง หรือใกล้เคียงกับธรรมชาติ
ความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต และควรเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้คิดงานด้วยตนเอง

6. การเรียนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สูงสุด ตามสภาพที่เป็นจริง
ของแต่ละบุคคล เดิมตามศักยภาพของตนเอง การเรียน การสอน และการประเมินต้องเกี่ยวเนื่องกัน
และเน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่ใกล้เคียงหรือสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้
ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปการประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการวัด โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง
ในสถานการณ์จริง

การวิจัยและพัฒนา

ทิสนา แคมมณี (2540, หน้า 5) ได้กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึง การวิจัยที่มุ่ง
นำเอาความรู้จากการ วิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อโดยพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้
แก้ปัญหาและทดลองใช้จน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางาน
ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2540, หน้า 24) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์ของการวิจัยและพัฒนาว่า
เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ใน โรงเรียน ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้น เช่น อุปกรณ์
การเรียน สื่อการสอน ระบบการจัดการชั้นเรียน เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาขึ้นมาจะต้อง
ตรงกับความต้องการที่มีรายละเอียด โดยเฉพาะ เมื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ขึ้นแล้วจะต้องนำไปทดลองใช้
และปรับปรุงจนถึงระดับที่มีประสิทธิภาพ

สุภาพ ฉัตรภรณ์ (2543, หน้า 174) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่มีจุดหมาย
เพื่อสร้างหรือค้นหาแนวคิด แนวทาง วิธีปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ที่นำไปใช้เพื่อกลุ่มคน หน่วยงาน
หรือองค์การ จุดมุ่งหมาย คือ ทำเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น แนวคิด พฤติกรรม วิธีปฏิบัติที่คาดว่า
จะดีขึ้น จึงมักเกี่ยวข้องกับการทดลอง ตัวอย่างของงานวิจัยและพัฒนา เช่น การพัฒนาหลักสูตร
การเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยอาจจะอยู่ในรูปของหลักการ โครงสร้าง และแนวทางของ
หลักสูตร เป็นแนวทางในการประเมิน และระบบในการบริหารจัดการหลักสูตร สิ่งเหล่านี้เป็น
การทดสอบด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อยืนยันประสิทธิภาพ

กระบวนการวิจัยพัฒนามีขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ
(Survey research) หรือการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพ
ปัญหาความต้องการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้
พัฒนา ผลการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้สอดคล้องเหมาะสม
กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

2. การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นการดำเนินการ โดยการนำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ และทรัพยากรที่ต้องการเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งในด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และระยะเวลา หลังจากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนผลิตภัณฑ์ที่จะพัฒนามีลักษณะอย่างไร หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มีอะไรบ้างจะขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ในขั้นตอนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้จะต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้างผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

3. การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ เมื่อสร้างผลิตภัณฑ์เสร็จแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสม และประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ หากผลการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพไม่เป็นที่น่าพอใจ หรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประเภทวัสดุ อุปกรณ์ (Material) และผลิตภัณฑ์ประเภทวิธีการ หรือกระบวนการ (Process) โดยดำเนินการทดสอบในสภาพจริง และทำการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หลาย ๆ รอบ จนได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา กลุ่มคน หน่วยงานหรือองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากความหมายการจัดการเรียนการสอนที่กล่าวมาแล้ว จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน ผู้สอน ที่เรียกได้ว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนจึงจะต้องมีทักษะความสามารถ ทั้ง 5 ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และ 5) ด้านการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน อันจะเป็นการสร้างผลผลิตที่มีประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของสังคม

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู

ในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสำคัญต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีความสัมพันธ์กับสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ที่ถือได้ว่าเป็นผู้ที่คอย

ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของครูทั้งทางตรงและทางอ้อม หากผู้บริหาร โรงเรียนมีภาวะผู้นำทางการศึกษาก็จะสามารถขับเคลื่อนการบริหารงานในการจัดการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะงานวิชาการ โรงเรียนเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่จะผลิตต้นทุนทางสังคม ที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้นำทางวิชาการจะตระหนักถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาด้วยความรอบคอบ และเห็นความสำคัญว่าทุกองค์ประกอบจะต้องได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมอย่างเหมาะสม ดังนั้นการศึกษารุ่นนี้จึงให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนของครูเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาดาว เกตุสุวรรณ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 พบว่า ผู้บริหารที่มีความสามารถด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา โดยผู้นำจะมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน เน้นการปฏิบัติที่มีคุณภาพ มีการสื่อสารต่อบุคลากร เพื่อชี้แจงเป้าหมายที่ชัดเจน มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา และแนะนำแนวทางการปฏิบัติงานให้เข้าใจตรงกัน ทำให้มีการร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายอันเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริรानी วสุภัทร (2551, หน้า 29) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือการแสดงบทบาทที่สามารถโน้มน้าวใจ จูงใจหรือชี้นำบุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษารวมพลัง และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องเกี่ยวข้อง โดยตรงกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ น้าฝน รังกลาง (2553, หน้า 1-2) พบว่า งานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ เพราะเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวางแผนปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินผลการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และหากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสร้างความพึงพอใจให้กับครู ผู้ปกครอง ชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้กำหนดการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นผู้บริหารที่มีความสามารถควรเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องกระบวนการเรียนการสอน ปรับปรุงการปฏิบัติการหลัก ๆ ทางด้านการคิดที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และต้องเป็นผู้ควบคุมงานวิชาการ

กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในเรื่องการพัฒนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนา ผู้เรียนร่วมกับคณะครู เพื่อเป็นแนวคิดความสำคัญที่ผลิตผลของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สิร์รานิ วสุภัทร (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ต้องมีศักยภาพด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการบริหาร

วีรชาติ วิชาศรี (2550) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีบรรยากาศทางวิชาการ ร่องลงมา คือ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนส่วนด้านที่น้อยที่สุด คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน

สุทธิพร วรรณสิทธิ์ (2551) ได้ศึกษาการสนับสนุนงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกือบทั้งหมดได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสถานศึกษา แต่งตั้งบุคลากรในการจัดทำหลักสูตร วางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสนับสนุนครูผู้สอนในการจัดทำแผนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง และสนับสนุนให้บุคลากรทำงานเป็นทีม

มธุรสณี กวางทอง (2551) พบว่า ในการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารได้วางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประชุมคณะครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร กำหนดตารางสอนที่สอดคล้องกับเวลาเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ครูสร้างแผนการสอน สนับสนุนให้ครูสอนซ่อมเสริม วางแผนการนิเทศ แนะนำให้ครูเห็นความสำคัญของการนิเทศ วางแผนการประเมินผลการเรียนการสอน และนำผลที่ได้จากการประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

อัญชลี อินทร์เรือง (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงาน การบริหารงานวิชาการในระดับดีมาก ในด้านการวางแผนงาน

วิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้าน การพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารส่งเสริมการทำงาน แบบมีส่วนร่วม และสามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีของครู และพบว่า บทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารมีความสำคัญกับคุณภาพนักเรียนในทางบวกในระดับปานกลาง

ไชยา กรมแสง (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันเผด็จ มีชัย (2554) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ โรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ไพเราะ พัดตาสิงห์ (2554) หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับ การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

ละอองดาว ประโพิง (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู ในสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดเลย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากไปหาน้อย ได้แก่ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรการสอนและการนิเทศการสอน พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับ การปฏิบัติมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง และการนำผลการประเมินไปใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวิจัยในชั้นเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

โจเซฟ (Joseph, 2000) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลเกี่ยวกับการส่งเสริมการสอนและการเรียนรู้การส่งเสริมการสอนและการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยใช้มิติการมองของครู ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล มีลักษณะพิเศษ 2 อย่าง คือ การพูดคุยกับครูเพื่อส่งเสริมการมีปฏิริยาซ้อนกลับ และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ

เชลล์ (Chell, 2001) ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำในอนาคต พบว่า โรงเรียนซึ่งปฏิบัติงานโดยผู้บริหารที่แสดงออกให้ครูรับรู้ถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งของผู้บริหาร โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่ได้เปรียบเทียบกับมากกว่าโรงเรียนซึ่งปฏิบัติงานโดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่อ่อนแอกว่า

เซลิม (Selim, 2001) ได้ศึกษาเพื่อประเมินรูปแบบของแหล่งข้อมูลพักผู้นำทางวิชาการ โดยการศึกษาในขอบเขตของภาวะผู้นำทางวิชาการและโรงเรียนที่มีประสิทธิผลที่สนับสนุนโดยการวิจัยผลการวิจัย พบว่า รูปแบบของภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นองค์ประกอบที่มีความซับซ้อนและหลากหลาย แต่ก็สามารถที่จะรับรู้ได้ระดับบุคคลซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้เสนอว่า โรงเรียนควรมีทีมผู้นำทางวิชาการที่มีเอกลักษณ์และมีระบบเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถจำแนกได้โดยอธิบายความสัมพันธ์ภายในระหว่างบทบาท และการปฏิบัติมากกว่าการเน้นภาวะผู้นำทางวิชาการของแต่ละบุคคล

พอยเรียล (Poirer, 1999) ได้ศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเป็นผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร พบว่า ครูรับรู้พฤติกรรมกรรมการเป็นผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร คือ การสร้างวัฒนธรรมในโรงเรียน การให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของโรงเรียน การชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกำหนดนโยบายการพัฒนาวิชาชีพทั้งของผู้บริหารและครูเพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ฮาห์ลสัน (Ohlson, 1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหาร วัฒนธรรมโรงเรียน และลักษณะของครูคุณภาพที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน พบว่า สถานศึกษาที่มีวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันจะคาดการณ์ได้ว่า มีความร่วมมือกันระหว่างครูที่มีประสบการณ์สอนมาก และผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนมากและนักเรียนจะขาดเรียนลดลง ร้อยละ 22.56 อีกทั้งปัญหานักเรียนออกกลางคันจะลดลงได้ถึงร้อยละ 0.413 และ 4.81

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนงานวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง จึงควรจัดให้มีการฝึกอบรมพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนด้านภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้ทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม ช่วยเหลือ และสนับสนุนงานด้านการบริหารวิชาการที่เป็นภารกิจหลัก ของสถานศึกษา มุ่งสู่การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้อง กับนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 115 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาในปีการศึกษา 2559 จำนวน 92 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชาย	21	17
หญิง	94	75
รวม	115	92

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน หนึ่งฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้นำทางวิชาการของ มอร์ริส (Morris, 1981, p. 169) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความสามารถในการพัฒนางาน ด้านความสามารถในการวางแผนงาน ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน และด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีคำถาม 25 ข้อ แยกตามด้าน ด้านละ 5 ข้อ ดังนี้

1. ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านความสามารถในการพัฒนางาน จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านความสามารถในการวางแผนงาน จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตามกรอบแนวคิด หลักการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2550) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และด้านการวิจัยและพัฒนา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีคำถาม 25 ข้อ แยกตามด้าน ด้านละ 5 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านการวิจัยและพัฒนา จำนวน 5 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามดังกล่าว ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาโดยมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู
2. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบ เสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง และความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนและความเหมาะสมในการใช้ภาษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ ประกอบด้วย

4.1 ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.2 ดร.ชาย หาญณรงค์	อาจารย์พิเศษ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.3 นางสุมาลี สุขसार	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำต่อเสนอประธานและคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

6. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation)

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .54-.83 ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเป็นฉบับเพื่อหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

8. นำแบบสอบถามที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ส่งถึงผู้บริหาร โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วเก็บคืนด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามปรากฏว่าสมบูรณ์ทั้ง 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใช้วิธีการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นรายข้อรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและเกณฑ์การประเมินค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 100) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใช้วิธีการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นรายข้อรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและเกณฑ์การประเมินค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 100) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีระดับการจัดการเรียนการสอนดีมาก

3.51-4.50 หมายถึง มีระดับการจัดการเรียนการสอนดี

2.51-3.50 หมายถึง มีระดับการจัดการเรียนการสอนปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีระดับการจัดการเรียนการสอนน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีระดับการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และแปลความหมายของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ยูทธ ไกยวรรณ, 2545, หน้า 199) ดังนี้

0.80-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด

0.60-0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก

0.40-0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

0.20-0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อย

0.00-0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จทางสถิติ ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's product moment correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาของปีการศึกษา 2559 จำนวน 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนออักษรย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติซึ่งมีความหมายดังนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
P	แทน	ค่าความเป็นไปได้
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
X	แทน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำทางวิชาการ
x_1	แทน	ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ
x_2	แทน	ด้านความสามารถในการพัฒนางาน
x_3	แทน	ด้านความสามารถในการวางแผน
x_4	แทน	ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน
x_5	แทน	ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร
Y	แทน	การจัดการเรียนการสอนของครู
y_1	แทน	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
y_2	แทน	ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน
y_3	แทน	ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี
y_4	แทน	ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

- y_3 แทน ด้านการวิจัยและพัฒนา
 r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนปรากฏผลตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	n = 92			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.14	0.60	มาก	2
2. ด้านความสามารถในการพัฒนางาน	4.07	0.65	มาก	4
3. ด้านความสามารถในการวางแผน	4.00	0.53	มาก	5
4. ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน	4.07	0.55	มาก	3
5. ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร	4.15	0.53	มาก	1
รวม	4.08	0.57	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	ผู้บริหารมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ	4.15	0.57	มาก	1
2	สามารถชี้แนะและให้คำปรึกษางานด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน	4.10	0.67	มาก	4
3	มีความเข้าใจในระบบการทำงานด้านบริหารวิชาการ	4.08	0.69	มาก	5
4	มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.13	0.74	มาก	3
5	มีคุณธรรม จริยธรรมได้รับการยอมรับและศรัทธา	4.13	0.70	มาก	2
รวม		4.09	0.70	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรมได้รับการยอมรับและศรัทธา และมีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตามลำดับ

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
ทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความสามารถในการพัฒนางาน
โดยรวมและรายชื่อ

ข้อที่	ความสามารถในการพัฒนางาน	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	มีแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาของโรงเรียน	4.15	0.69	มาก	3
2	มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	4.18	0.74	มาก	1
3	สนับสนุนส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการทำงาน ให้ก้าวหน้า	4.15	0.68	มาก	2
4	เอาใจใส่ต่อสภาพการทำงานของครู	3.97	0.78	มาก	5
5	มีความสามารถในการจัดกิจกรรม ทางวิชาการ	4.00	0.73	มาก	4
รวม		4.06	0.72	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการพัฒนางานโดยรวมและ
รายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการกำหนด
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน สนับสนุนส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการทำงานให้ก้าวหน้า และมีแนวคิด
ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความสามารถในการวางแผน โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ความสามารถในการวางแผน	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	ชี้แจงนโยบายและแผนงาน ในการจัดการศึกษาแก่ครูอย่างชัดเจน	4.02	0.62	มาก	1
2	สามารถวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	3.90	0.71	มาก	5
3	มีการจัดระเบียบการทำงานอย่างเป็นระบบ	3.93	0.69	มาก	4
4	ดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.93	0.64	มาก	3
5	ทำการประเมินแผนการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาแผนงาน	3.96	0.60	มาก	2
รวม		3.95	0.71	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการวางแผน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ ชี้แจงนโยบายและแผนงาน ในการจัดการศึกษาแก่ครูอย่างชัดเจน ทำการประเมินแผนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาแผนงาน และดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
ทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความสามารถในการติดต่อ
ประสานงาน โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ความสามารถในการติดต่อประสานงาน	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	สามารถใช้กลยุทธ์การสื่อสารในองค์กรได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	4.05	0.65	มาก	2
2	จัดรูปแบบการเสนอข่าวสารในโรงเรียน อย่างทั่วถึง	3.84	0.74	มาก	5
3	มีสัมพันธภาพกับบุคลากรอย่างเหมาะสม	3.99	0.75	มาก	3
4	มีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ สื่อสารขององค์กร	3.96	0.72	มาก	4
5	มีทักษะความสามารถในการประสานงาน ทั้งภายในและภายนอก	4.08	0.57	มาก	1
รวม		3.98	0.69	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการติดต่อประสานงาน
โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่
มีทักษะความสามารถในการประสานงานทั้งภายในและภายนอก สามารถใช้กลยุทธ์การสื่อสาร
ในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสัมพันธภาพกับบุคลากรอย่างเหมาะสม ตามลำดับ

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	วิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวางแผนงาน	3.89	0.67	มาก	5
2	ศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการจัดสรรทรัพยากร อย่างเป็นระบบ	3.92	0.74	มาก	3
3	จัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	3.91	0.79	มาก	4
4	ร่วมกันจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรกับบุคลากร ในโรงเรียน	4.10	0.65	มาก	1
5	ควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นไป ตามแผน	4.01	0.64	มาก	2
รวม		3.97	0.70	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมกันจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรกับบุคลากรในโรงเรียน ควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน และศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของค่าคะแนนการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และจัดลำดับค่าเฉลี่ยปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.02	0.53	มาก	3
2	ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	3.97	0.60	มาก	5
3	ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี	4.09	0.56	มาก	2
4	ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง	4.36	2.14	มาก	1
5	ด้านการวิจัยและพัฒนา	3.99	0.58	มาก	4
	รวม	4.08	0.88	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.17	0.55	มาก	1
2	วิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนการสอน ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	4.02	0.57	มาก	3
3	มีแนวคิดเชิงบวกต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.09	0.61	มาก	2
4	ใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียน	3.95	0.59	มาก	4
5	ใช้นวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อการจัด การเรียนการสอน	3.88	0.64	มาก	5
รวม		4.02	0.59	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดเชิงบวกต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และวิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 10 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยรวมและ
รายข้อ

ข้อที่	การบริหารจัดการชั้นเรียน	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อการเรียนรู้	4.01	0.62	มาก	4
2	กำหนดกฎ ระเบียบ การปฏิบัติในชั้นเรียนร่วมกับนักเรียน	4.11	0.62	มาก	1
3	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน	4.11	0.66	มาก	2
4	มีวิธีการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน	4.03	0.70	มาก	3
5	สร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการชั้นเรียน	3.93	0.69	มาก	5
	รวม	4.03	0.66	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉาง
กาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนน
เฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ กำหนดกฎ ระเบียบ การปฏิบัติในชั้นเรียนร่วมกับนักเรียน
ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน และมีวิธีการจัดการพฤติกรรม
ที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 11 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี โดยรวมและ
รายข้อ

ข้อที่	การใช้สื่อและเทคโนโลยี	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	เตรียมความพร้อมของสถานที่ และสื่อ ก่อน จัดการเรียนการสอน	4.04	0.66	มาก	3
2	วิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนก่อน เลือกใช้สื่อการเรียนรู้	3.89	0.63	มาก	5
3	มีการวางแผนการใช้สื่อและเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอน	4.06	0.64	มาก	2
4	มีความรู้ความสามารถ และเทคนิควิธีการ ในการจัดทำสื่อการสอน	4.03	0.61	มาก	4
5	ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม	4.14	0.60	มาก	1
รวม		4.03	0.63	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ระดับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉาง
กาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนน
เฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้
อย่างเหมาะสม มีการวางแผนการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และเตรียมความพร้อมของ
สถานที่ และสื่อ ก่อนจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตารางที่ 12 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง
โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง	<i>n</i> = 92			
		\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่
1	วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียน	4.14	0.62	มาก	5
2	ชี้แจงให้นักเรียนรับรู้ถึงวิธีการวัดผลประเมินผล ทางการเรียน	4.16	0.63	มาก	3
3	มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย	4.20	0.62	มาก	2
4	มีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.25	0.60	มาก	1
5	นำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาเกณฑ์ การประเมิน	4.15	0.55	มาก	4
รวม		4.18	0.60	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุล
วิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการ
วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมาก
ไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการวัด มีการวัดและ
ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย และชี้แจงให้นักเรียนรับรู้ถึงวิธีการวัดผลประเมินผลทางการเรียน
ตามลำดับ

ตารางที่ 13 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการวิจัยและพัฒนา โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	การวิจัยและพัฒนา	n = 92			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1	วิเคราะห์ปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำ การวิจัยอย่างเป็นระบบ	3.96	0.61	มาก	4
2	สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ ต่อการจัดการเรียนการสอน	3.91	0.65	มาก	5
3	นำความรู้จากการวิจัยมาแก้ไขปัญหาใน การจัดการเรียนการสอน	4.01	0.68	มาก	3
4	ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ได้เหมาะสมกับ สถานการณ์	4.01	0.62	มาก	2
5	นำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของตนเอง	4.02	0.63	มาก	1
	รวม	3.98	0.64	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉาง
กาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 ด้านการวิจัยและพัฒนาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมาก
ไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และนำความรู้จากการวิจัยมาแก้ไขปัญหา
ในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
ทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง
จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน ผู้วิจัย
วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ปรากฏผลดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ภาวะผู้นำ ทาง วิชาการ (X)	การจัดการเรียนการสอนของครู (Y) (n = 92)											
	y_1		y_2		y_3		y_4		y_5		Y	
	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
x_1	.44**	.00	.48**	.00	.50**	.00	-.08	.42	.44**	.00	.67**	.00
x_2	.54**	.00	.67**	.00	.56**	.00	-.04	.67	.54**	.00	.74**	.00
x_3	.66**	.00	.68**	.00	.61**	.00	.07	.52	.61**	.00	.70**	.00
x_4	.52**	.00	.65**	.00	.58**	.00	.01	.90	.45*	.00	.34	.00
x_5	.71**	.00	.69**	.00	.70**	.00	.22*	.35	.70**	.00	.63**	.00
X	.58**	.00	.70**	.00	.67**	.00	.77**	.00	.63**	.00	.52**	.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับตามคู่ความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ (x_1) กับการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี (y_3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน (y_2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (y_1) และด้านการวิจัยและพัฒนา (y_5) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความสามารถในการพัฒนางาน (x_2) กับการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี (y_3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (y_1) และด้านด้านการวิจัยและพัฒนา (y_5) และภาวะผู้นำทาง

วิชาการด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน (x_4) กับการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี (y_3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (y_7) และด้านการวิจัยและพัฒนา (y_5) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างมาก โดยพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับตามคู่ความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความสามารถในจัดสรร ทรัพยากร (x_5) กับการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ (y_7) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี (y_3) และด้านการวิจัยและพัฒนา (y_5) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความสามารถในการวางแผน (x_3) กับการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน (y_2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (y_7) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี (y_3) และด้านการวิจัยและพัฒนา (y_5) และภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านความสามารถในการพัฒนางาน (x_2) กับการจัดการเรียนการสอนของครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียน (y_2) และภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน (x_4) กับการจัด การเรียนการสอนของครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน (y_2) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความสามารถในการจัดสรร ทรัพยากร (x_5) กับการจัดการเรียนการสอนของครูด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง (y_4) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อย และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการด้าน ความสามารถในการวางแผน (x_3) และด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน (x_4) กับการจัด การเรียนการสอนของครูด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง (y_4) มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับน้อยมาก

และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ (x_7) และด้านความสามารถในการพัฒนางาน (x_2) มีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้ามกับการจัด การเรียนการสอนของครูด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง (y_4) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ในภาพรวม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 92 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54-.83 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .98 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคำถาม 25 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีคำถาม 25 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for window สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) แล้วทำการแปลผลและนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายแบบความเรียง

สรุป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถ

ในการจัดสรรทรัพยากร ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงานด้านความสามารถในการพัฒนางาน และด้านความสามารถในการวางแผน ตามลำดับ แต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมกันจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรกับบุคลากรในโรงเรียน ควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน และศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

1.2 ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรมได้รับการยอมรับและศรัทธา และมีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตามลำดับ

1.3 ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีทักษะความสามารถในการประสานงานทั้งภายในและภายนอก สามารถใช้กลยุทธ์การสื่อสารในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสัมพันธภาพกับบุคลากรอย่างเหมาะสม ตามลำดับ

1.4 ด้านความสามารถในการพัฒนางาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน สนับสนุนส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการทำงานให้ก้าวหน้า และมีแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามลำดับ

1.5 ด้านความสามารถในการวางแผน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ชี้แจงนโยบายและแผนงาน ในการจัดการศึกษาแก่ครูอย่างชัดเจน ทำการประเมินแผนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาแผนงาน และดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉาง กาญจนกุลวิทยาอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวิจัยและพัฒนา และด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ตามลำดับ แต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการวัด มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย และชี้แจงให้นักเรียนรับรู้ถึงวิธีการวัดผลประเมินผลทางการเรียน ตามลำดับ

2.2 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และเตรียมความพร้อมของสถานที่ และสื่อ ก่อนจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดเชิงบวกต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และวิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ตามลำดับ

2.4 ด้านการวิจัยและพัฒนา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และนำความรู้จากการวิจัยมาแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

2.5 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ กำหนดกฎ ระเบียบ การปฏิบัติในชั้นเรียน ร่วมกับนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน และมีวิธีการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .52$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 ที่ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา และจากหลักการกระจายอำนาจดังกล่าวนี้ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำมาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้นำทางวิชาการจะต้องมีความรู้ความสามารถ เพื่อสร้างความเชื่อถือศรัทธา โน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขาวรรักษ์ ภิรมย์ (2545) ที่ทำการศึกษาศฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการสอนครูภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ศฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพัฒน์ คชินทรพงศ์ (2545) ที่ศึกษาศฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ศฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แสงจันทร์ แสงกล้า (2556) ที่ทำการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ราชัย จันทร์หัวโทน (2542) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างศฤติกรรมการบริหารกับการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยะหมะ จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยะหมะ จังหวัดขอนแก่น มีการบริหารวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันต์ บุญแต่ง (2545) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า คุณภาพงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ ซึ่งมีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เป็นสิ่งสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและปฏิรูปการศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา โดยยอมรับว่างานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนและตระหนักถึงชื่อเสียงด้านวิชาการของโรงเรียน กล่าวคือโรงเรียนใดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงก็จะได้รับการยอมรับจากสังคมและชุมชน โดยทั่วไป ทั้งนี้โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาได้สนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าประกวดแข่งขันทักษะทางด้านวิชาการเป็นประจำทุกปี ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษารวมทั้งผู้บริหาร จะต้องมีการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านมีประเด็นที่นำมาอภิปรายจากมากไปน้อย ดังนี้

1.1 ความสามารถในการพัฒนางาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูมีความเข้าใจ และมีแนวคิดในการพัฒนา ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการพัฒนางาน ผู้บริหารมีเทคนิควิธีการในการพัฒนาบุคคลเพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิฑูรย์ สิมะ โชคดี (2541) ที่ทำศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาและการรับรอง มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ที่พบว่าความสามารถในการพัฒนางานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเอกชน มีกระบวนการทำงานในทุกส่วนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ธิดาวัลย์ เสตะจันทร์ (2541, หน้า 64) อธิบายว่า การพัฒนาคุณภาพการทำงานของผู้นำทางวิชาการอธิบายว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการคือ ความสามารถในการพัฒนางานด้านวิชาการ โดยการริเริ่มนำทางให้เกิดแนวคิดใหม่ หรือให้การสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ความสามารถในการวางแผน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยมีการร่วมมือกันจัดทำแผนในการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา มีการประชุมชี้แจงนโยบายและแผนในการจัดการศึกษาแก่บุคลากรได้อย่างชัดเจน ควบคุมและดำเนินงานตามแผนได้อย่างดี มีการจัดทำสรุปและประเมินแผนการปฏิบัติงานประจำปีเพื่อเป็นหลักฐานและใช้ในการพัฒนาแผนการปฏิบัติงานครั้งต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ อำพล ทิมามสาร (2538, หน้า 2) อธิบายว่า ความสามารถในการวางแผน

การปฏิบัติงานของผู้บริหาร และบุคลากรทำให้การปฏิบัติภารกิจมีแนวทางที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติงานตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัศรา ชูเสน (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ความมีลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจในระบบงานด้านบริหารวิชาการ มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สามารถชี้แนะและให้คำปรึกษาแก่บุคลากร มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน ทำให้การบริหาร และบรรยากาศในการทำงานมีความเป็นองค์กรแห่งการร่วมด้วยช่วยกัน ส่งผลดีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549, หน้า 58) อธิบายว่า ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานและองค์กร ส่วนการเป็นผู้นำนั้นสามารถสร้างขึ้นได้จากการใช้ความพยายามและการทำงานหนัก ทั้งนี้ เพราะถ้าหากไม่มีผู้นำหรือมีแต่ขาดคุณภาพของผู้นำเป็นองค์ประกอบของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมจะดำเนินไปด้วยความพร้อมเพรียง เพื่อสู่ความสำเร็จไม่ได้เลยเพราะภาวะผู้นำเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันเผด็จ มีชัย (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียนมีความเข้าใจ และสามารถจัดสรรทรัพยากรในการทำงาน ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการ ทั้งนี้ผู้บริหาร ครู และบุคลากร สามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างเพียงพอ และทั่วถึงทุกระดับงานจึงช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชา คัมภีร์ปกรณ (2551, หน้า 54) อธิบายว่า การจัดสรรทรัพยากรในการทำงานอย่างเพียงพอ และทั่วถึงเป็นการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาดาว เกตุสุวรรณ (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ความสามารถในการติดต่อประสานงาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียน มีการติดต่อประสานงานที่ดีในการปฏิบัติงาน ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2551 หน้า 79) พบว่า การปฏิบัติงานที่ดีนั้นจะต้องอาศัยการติดต่อประสานงานที่ดี เพื่อความเข้าใจถูกต้องตรงตามภารกิจให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างราบรื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิชรินทร์ วงษ์อ่อน (2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของภาวะผู้นำกระบวนการทำงาน และการจัดการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานและกระบวนการติดต่อประสานงานกับบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก

การพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียน เนื่องจากการทำงานในระดับองค์กรจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ หากบุคลากรของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาได้รับการสนับสนุน ให้ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการ จะเป็นการช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของโรงเรียน โดยปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545 หน้า 2) อ้างถึงใน ชูตินันท์ พัวนะคุณมี (2549, หน้า 90-91) อธิบายว่า การบริหารงานด้านวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน โดยนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยทั่วถึงและมีคุณภาพ

2. จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ให้ความสำคัญกับการจัดการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสามารถเผชิญกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ เนื่องด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉันทนา ปาปัดถา (2554) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิทธิพล อาจอินทร์ (2554) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า สภาพปัจจุบันครูมีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และครูมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และในขณะเดียวกันครูได้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้จะช่วยยกระดับผลการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างมีเหตุผล ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราภา เพียรเจริญ (2556) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ครูผู้ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการพัฒนาใช้เทคนิควิธีการสอนของตนให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมทางการเรียนของผู้เรียน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านมีประเด็นที่นำมาอภิปรายจากมากไปน้อย ดังนี้

2.1 ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีความรู้ความเข้าใจจุดประสงค์ของการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จัดการเรียนการสอนโดยมีการวัดผลประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนเพื่อรับรู้ถึงวิธีการวัดผลประเมินผล และนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์ตัวชี้วัดและหลักสูตรเพื่อพัฒนาเกณฑ์การวัดผล

ประเมินผลทางการเรียนของนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนาภรณ์ ปานแก้ว (2557) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงในสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสงขลา พบว่า การวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสงขลา มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิด ของ ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 8) พบว่า การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเป็นยุทธศาสตร์ ส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่จะสร้างความเชื่อมั่น และความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วย ตนเองของผู้เรียน ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลที่ดีต้องอยู่ในสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เป็นจริง ใช้วิธีการที่เหมาะสม ประเมินโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำผลการประเมินมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด

2.2 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี พบว่า การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูมี ความสามารถนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน มีการวางแผน เตรียมความพร้อมในการใช้สื่อและเทคโนโลยี และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อในการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญ กลิ่นซ้อน (2550) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา เจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน การศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ อภรณ์ ใจเที่ยง (2546, หน้า 5) อธิบายถึงประโยชน์ของสื่อการสอนที่มีต่อนักเรียนเนื่องจากเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่าง มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ เนื้อหาบทเรียนที่ยังยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้น ในระยะเวลาสั้น และสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับนักเรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่เบื่อหน่ายการเรียน อีกทั้งยังช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และช่วยให้นักเรียนเกิด ความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้นด้วย

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า การปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดเชิงบวกต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นตัวผู้เรียน สามารถวิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน โดยใช้ เทคนิคและนวัตกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

พัชรชาติ ทองเนื่อง (2550) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อความรู้และการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลต่อความรู้และการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ อดงค์ วิเศษสุวรรณ (2554, หน้า 3) อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างบรรยากาศ และจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะต่อการเรียนการสอนส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.4 ด้านการวิจัยและพัฒนา พบว่า การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีความรู้ในการวิจัย ศึกษาปัญหา และนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนของตนเองอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณิชฐา สววิบูลย์ (2553) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูที่มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง พบว่า พฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูที่มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2555, หน้า 2) อธิบายว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหาเพื่อสร้าง ค้นพบหรือพัฒนาแนวคิด แนวทาง วิถีปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

2.5 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน พบว่า การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี มีการกำหนด กฎระเบียบ การปฏิบัติร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน มีเทคนิควิธีการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเป็นที่น่าพอใจ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากสถานการณ์ในการเรียน เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วุฒิยา พัทธน์มาก (2550) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน คือ ความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียนของครู ที่มีผลต่อการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสม เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน และทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่าง

เต็มที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2556, หน้า 15) อธิบายว่า การจัดการชั้นเรียน คือ การสร้างและการรักษาสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นกิจกรรมทุกอย่างที่ครูทำเพื่อจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การจัดการเรียนการสอนเป็นหน้าที่หลักของครูที่จะพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาลี บุญญา (2552) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2 พบว่า พฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ครูจะต้องมีความรู้ความสามารถเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ และความถนัด ตามศักยภาพของตนเอง

3. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริรานี วสุภัทร (2551) ที่ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย เขตภาคเหนือตอนบน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย เขตภาคเหนือตอนบน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำผึ้ง ยานนาวา (2546) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานโรงเรียนด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานโรงเรียนด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขวาร์กษั ภิรมย์ (2545) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการสอน ครูภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการสอน ครูภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อยู่ในช่วงระยะเวลา การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการบริหารงานด้านวิชาการเพื่อตอบสนองความคาดหวังของชุมชน ทั้งนี้ในฐานะที่โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา เป็น โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอบ้านฉาง นอกจากนี้ในช่วงปีการศึกษา 2559 มีบุคลากรทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติ ได้รับการบรรจุแต่งตั้ง ใหม่หลายอัตรา บุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในชั้นการเรียนรู้ระบบการปฏิบัติงาน ดังนั้นเพื่อ เป็นการส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหาร โรงเรียน จะต้องให้ความสำคัญต่อการฝึกอบรมพัฒนาครูให้มีความสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการ และสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการจัด การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาการจัดการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน มีความสัมพันธ์กัน น้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียนบ้านฉาง กาญจนกุลวิทยาจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการติดต่อประสานงานภายใน โรงเรียนให้ดีขึ้น
2. การจัดการเรียนการสอนของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์กันปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้นผู้บริหาร ครู และ บุคลากรของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาจะต้องส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการยกผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนให้แก่นักเรียนให้สูงขึ้น
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุล วิทยา มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ดังนั้น โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาจะต้องให้ความสำคัญต่อ การพัฒนาความมีภาวะผู้นำทางวิชาการแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรเพื่อเกิดประโยชน์ต่อการ ขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ทั้งนี้ควรเน้นความสำคัญด้านการติดต่อประสานงานภายในโรงเรียน เพื่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่นเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ที่ทางโรงเรียนตั้งเอาไว้ นอกจากนี้ในด้านการจัด

การเรียนการสอนควรมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อที่ครูจะนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อนำข้อค้นพบไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
3. ควรมีการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การบริหารงานวิชาการ การบริหารหลักสูตร การบริหารบุคลากรทางการศึกษา การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนกจิต สี่ด้วง. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- กนกจิต สี่ด้วง. (2558). *การส่งเสริมการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา, วิทยาลัยครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*.
- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2532). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรมวิชาการ. (2543). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสามัญศึกษา. (2535). *การพัฒนาการบริหารโรงเรียนมัธยม ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 8 โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552 ก). *ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552 ข). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา บุญส่ง. (2542). *หลักการสอน*. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). *โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกริก ศักดิ์สุภาพ. (2556). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์ (PECA) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ปริญญาโทบริหารศึกษาดุสิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกื้อกูล แสงพริ้ง. (2541). *การศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกื้อกูล แสงพริ้ง. (2556). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. ลำปาง: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- จตุรงค์ ภูอยู่เย็น. (2541). *พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน*: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทรานี สวงนาม. (2523). *คุณลักษณะบางประการของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยากาศของโรงเรียนและความพึงพอใจที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา*. ปริญญาโทบริหารศึกษาดุสิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิราพิชญ์ ขวัญพรหม. (2546). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). *บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- นันทนา ปาปัดดา. (2554). *ประสิทธิภาพการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญ กลิ่นช้อน. (2550). *การศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชาติ บุญญา. (2552). *พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *80 นวัตกรรมกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอปอเรชั่น.
- ชีวิน จินดาโชติ. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประเมินผลตามสภาพจริงสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุตินันท์ พัวนะคุณมี. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำทางวิชาการกับผลการปฏิบัติงานการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวนพิศ บุปผา. (2554). *แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ไชยา กรมแสง. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- ณปภา บุญศักดิ์. (2552). *การจัดการเรียนรู้และการสอน*. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฐกร สงคราม. (2553). *การออกแบบและพัฒนาวัสดุมีเดียเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐฐา สววิบูลย์. (2553). *พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง*. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการออกแบบภายใน, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ถาวร เส็งเอียด. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิสนา เขมมณี. (2540). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational research)*. ใน ทิสนา เขมมณี และ สร้อยสน สกลรัตน์ (บก.). *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. (หน้า 1-12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา เขมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ทิสนา เขมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ทิสนา เขมมณี. (2554). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา เขมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2550). *องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธิดาวลัย เสดะจันทร์. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้นิเทศภายในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- นภาดาว เกตุสุวรรณ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นิกัญชลา ลั่นเหลือ. (2554). โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- น้ำผึ้ง ยานนาวา. (2546). พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานโรงเรียนด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- น้ำผึ้ง ยานนาวา. (2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุริยวิถีสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ประดิพันธ์ อุปรมย์. (2550). เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา (มนุษย์กับการเรียนรู้) (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปราโมทย์ จันทร์เรือง. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะการคิดและการสร้างสรรค์สร้างความรู้สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 17(2), 96.
- ประพัฒน์ คณิตทรงพงศ์. (2545). พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประไพ ฉลาดคิด. (2548). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: เกษมศรี ซี.พี.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ. (2551). การวางแผนด้านบุคลากร. นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.

- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ นัฏราภรณ์. (2543). การออกแบบการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ นัฏราภรณ์. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2
พ.ศ. 2545. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 123 ก. ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2545.
- พุทธิดา ดอนฟุ้งไพโร. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความมี
วินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนแบบร่วมมือและการเรียนแบบ
ปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พัชรชาติ ทองเนื่อง. (2550). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อความรู้
และการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล. วารสาร
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 2(1), 73-89.
- พัชรี ฆมภูคำ. (2552). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2549). โครงการวิทยาศาสตร์การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อ
พัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียน
การสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2550). อาจารย์มืออาชีพ แนวคิด เครื่องมือ และการพัฒนา. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพเราะ พัดดาสิงห์. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริม
การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ภัสรา ชูเสน. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 8(1),
25-28.
- มธุรสณี กวางทอง. (2551). การดำเนินงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ในศูนย์พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาแม่नावง อำเภอมะออย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- รสริน เจริญไชสง และสำลี ทองชิว. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการสอนอย่างได้ตรงเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(2), 26-34.
- รัตนภรณ์ ปานแก้ว. (2557). *การวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ราชัย จันทร์หัวโตน. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารกับการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เยาวรักษ์ ภิรมย์. (2545). *พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการสอนครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ละอองดาว ปะโพธิง. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตมัธยมศึกษาจังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วงเดือน คู่เมือง. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการกับแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วชิราพร อัจฉริยโกศล. (2536). การประเมินผลสื่อการเรียนการสอน. *วารสารครุศาสตร์*, 21(3), 13-31.
- วรรณณา เขียมทะวงษ์. (2532). *ทักษะพื้นฐานของการผลิตสื่อการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). *การวิจัยทางการศึกษา: หลักการและแนวทางการปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: ดันอ้อแถมมี.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.

- วันเผด็จ มีชัย. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5(2), 79-85.
- วารินทร์ รัตสีพรหม. (ม.ป.ป.). *สื่อการสอนเทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอนร่วมสมัย*.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วาริ ธีระจิต. (2534). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. (2554). *การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผล
ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2541). *การดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาและการรับรอง
มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน: คุณภาพคือความอยู่รอด*.
กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี "ไทย-ญี่ปุ่น".
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- วีรชาติ วิชาศรี. (2550). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วุฒิยา พยัคฆ์มาก. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางการสื่อสารภาษาอังกฤษของ
นักเรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษ: พหุกรณีศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ไทย สุรกีจบรร. (2545). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัย แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.
- สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์. (2552). *สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปีของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542-
2551)*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สมหวัง พิษยานุวัฒน์. (2541). *วิธีการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553 ก). *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545-2559)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553 ข). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ลิขรินทร์ วงษ์อ่อน. (2557). *การศึกษาศักยภาพของภาวะผู้นำ กระบวนการทำงาน และการจัดการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหาร โรงเรียนเอกชน เขตบางกะปิ. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.*
- สิทธิพล อัจฉินทร์. (2554). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิร์รานิ วสุภัทร. (2551). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย เขตภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*
- สุทธิพร วรรณสุทธิ. (2551). *การสนับสนุนงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- สุเทพ บุญซื่อน. (2545). *แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนา: สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. พระนครศรีอยุธยา: เทียนวัฒนา.*
- สุเทพ พงศ์ศิริวัฒน์. (2549). *ภาวะความเป็นผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1989).
- สุพชาติ ชุ่มชื่น. (2553). *ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*
- สุภาพ นัฏราภรณ์. (2548). *การสอนคหกรรมศาสตร์. ปทุมธานี: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.*
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงจันทร์ แสงกล้า. (2556). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดิศักดิ์ สุภชนสินเขษม. (2554). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา CSE105 โครงสร้างข้อมูล สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2554). *ระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทยโดยคณะทำงานเพื่อพัฒนาและบูรณาการระบบข้อมูลวิจัยของประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อนันต์ บุญแดง. (2545). *คุณภาพงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2555). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้ผลงานทางวิชาการเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิวิชญ์ ต้นตุลา, ภิญ โฉม มนุสศิลป์ และยุพร ริมชลการ. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อัญชลี อินทร์เรือง. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษานครนายก*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อาภรณ์ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อำพล ทิมसार. (2538). *เทคนิคการติดตามและประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักประเมินผลสำนักงบประมาณ.
- อำพล ทิมसार. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organization effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks: Sage.
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2nd ed). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Blake, R. R., & Mouton, J. S. (1985). *The managerial grid III*. Houston: Gulf.
- Chermiss, C. (2000). *Prepared for the consortium for research and emotional intelligence in organization*. New York: Prince Hall.
- Bennis, W. G. (1989). *On becoming a leader: Reading*. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Brophy, J. (1999). Toward a model of the value aspects of motivation in education: Developing appreciation for particular learning domains and activities. *Educational Psychologist*, 34(2), 75-85.
- Carter, C. J., & Klotz, J. (1990). *What principles must know before assuming the of instructional leader*. Bassp Bulletin.
- Chell, J. (2001). *Introducing principal to the role of instructional leadership: A summary of master's project*. Available from <https://eric.ed.gov/?id=ED391222>
- Evans, M. T. (1971). Managing the new manager. *Personnel Administration*, 5(7), 31-38.
- Ferrandino, V. L. (1985). Perceived communication behavior and administrative effectiveness among secondary school principals in connecticut. *Dissertation Abstracts International*. Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertations/preview/3867267>
- Firestone, W. A., & Pennell, J. R. (1993). Teacher commitment, working conditions, and differential incentive policies. *Review of Educational Research*, 63(4), 489-525.
- Girvin, S. (2001). Comite maritime international conference: A report. *Lloyd's Maritime and Commercial Law Quarterly*. Available from <https://www.i-law.com/ilaw/doc/view.htm?id=130298>
- Glickman, C. D. (1990). *Supervision of instruction: A developmental approach* (3rd ed.). Boston, MA: Viacom.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Good, C. V. (2005). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.

- Hall, K. A. (1982). *Computer base education encyclopelia of education research*. New York: Free Press.
- Hencley, S. P. (1973). *Situational behavioral approach to the study of educational leadership*. In L. C. Cunningham and W. J. Gephart (Eds.) *Leadership: the science and Art today*. (pp. 139-164). Ituska, IL: FE Peacock.
- Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970). *Teaching description and analysis*. Singapore: Addison Wesley.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1982). *Educational administration* (2nd ed). New York: Random House.
- Joseph, B. K. (1975). *Personnel administration for Thai students* (Bangkok: Institue of public administration, Thammasat University).
- Joseph, C. (2000). Integrating school leadership knowledge and practice using multimedia technology: Linking national standard, assessment, and professional development. *Journal of Personnel Evaluation in Education*, 16(1), 29-43.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Knezevich, S. J. (1980). *Administration of public education: A sourcebook for the leadership and management of educational institution*. Cambridge: Harper & Row.
- McEwan, E. K. (2003). *Ten traits of highly effective principals: From good to great performance*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Miner, J. B. (2005). *Organizational behavior1: Essential theories of motivation and leadership*. Guernsey: M. E. Sharpe.
- Moore, S. F., & Meyerhoff, B. G. (1977). Secular rituals: From and meaning. In Moore, S., & Myeroff, B. (Eds.), *Secular Rituals* (pp. 3-24). Amsterdam: Van Gorcum.
- Morris, A., & Stewart-Dore, N. (1984). *Learning to learn from text*. Singapore: Addison Wesley.
- Morris, J. H., & Sherman, J. D. (1981, July). Generalizability of and organizational commitment model. *Academy of Management Journal*, 24(3), 512-526.
- Morphet, L. E. (1982). *Educational organization and administration* (4th ed.). Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hill.

- Ohlson, J. A. (1995). *Contemporary accounting valuation and clean surplus accounting for operation and financial activities*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Poirier, C. C. (1999). *Advanced supply chain management how to build a sustained competitive advantage*. San Francisco, CA: Barrett-Koehler.
- Ronald, E. R. (2006). *Transformational leadership*. London: Psychology Press.
- Selim, P. D. (2001). *Sources of instructional leadership*. Available from [http:// www.ed.gov/databases/ ERIC _Digest/ ed308568.html](http://www.ed.gov/databases/ERIC_Digest/ed308568.html)
- Trusty, F. M. (1987). Managing the tensions that go with the planning process, In R.G. Sinerly et al., *Strategic Planning and Leadership in Containing Education*. San Francisco: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.1170

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เล่าโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในงานวิจัย

ด้วย ภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวปฏิมากาญจน์ แสนโสภานันท์ รหัส 58920916 งานนิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์
ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการ
ควบคุมงานนิพนธ์ภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
ของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษา

ภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.1171

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย ภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
 ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพ
 เครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวปฏิมากาญจน์ แสนโสภากวัน รหัส 58920916

งานนิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน
 ของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
 ภาควิชาการบริหารการศึกษาศึกษาศาสตร์ มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษา

ภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.1171

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
 ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
 ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวปฏิมากาญจน์ แสนโสภากวัน รหัส 58920916

งานนิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน
 ของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา

ภาควิชาบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ขอความกรุณาให้ท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งความคิดเห็นของท่านจะนำไปวิเคราะห์ให้เห็นภาพรวม ข้อมูลที่ได้จะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของท่าน หากแต่นำมาเพื่อความสมบูรณ์ของการทำวิจัย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู

ตอนที่ 1

คำชี้แจง 1. โปรดอ่านรายการในแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่องในแต่ละข้อ

2. ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ						
1.	ผู้บริหารมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ ในการบริหารงาน ด้านวิชาการ					
2.	สามารถชี้แนะและให้คำปรึกษางานด้านวิชาการแก่ ครูผู้สอน					
3.	มีความเข้าใจในระบบการทำงานด้านบริหารวิชาการ					
4.	มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
5.	มีคุณธรรม จริยธรรมได้รับการยอมรับและศรัทธา					
2. ด้านความสามารถในการพัฒนางาน						
1.	มีแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียน					
2.	มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน					
3.	สนับสนุนส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการทำงานให้ก้าวหน้า					
4.	เอาใจใส่ต่อสภาพการทำงานของครู					
5.	มีความสามารถในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ					
3. ด้านความสามารถในการวางแผนงาน						
1.	ชี้แจงนโยบายและแผนงาน ในการจัดการศึกษาแก่ครู อย่างชัดเจน					
2.	สามารถวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ					
3.	มีการจัดระเบียบการทำงานอย่างเป็นระบบ					
4.	ดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ					
5.	ทำการประเมินแผนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาแผนงาน					
4. ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน						
1.	สามารถใช้กลยุทธ์การสื่อสารในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2.	จัดรูปแบบการเสนอข่าวสารในโรงเรียนอย่างทั่วถึง					
3.	มีสัมพันธภาพกับบุคลากรอย่างเหมาะสม					

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4.	มีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการสื่อสารขององค์กร					
5.	มีทักษะความสามารถในการประสานงานทั้งภายในและภายนอก					
5. ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร						
1.	วิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวางแผนงาน					
2.	ศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ					
3.	จัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
4.	ร่วมกันจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรกับบุคลากรในโรงเรียน					
5.	ควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน					

ตอนที่ 2

คำชี้แจง 1. โปรดอ่านรายการในแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่องในแต่ละข้อ

2. ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1.	มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2.	วิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน					
3.	มีแนวคิดเชิงบวกต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4.	ใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน					
5.	ใช้นวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน					
2. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน						
1.	จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อการเรียนรู้					
2.	กำหนดกฎ ระเบียบ การปฏิบัติในชั้นเรียนร่วมกับนักเรียน					
3.	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน					
4.	มีวิธีการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน					
5.	สร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการชั้นเรียน					

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3. ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี						
1.	เตรียมความพร้อมของสถานที่ และสื่อ ก่อนจัดการเรียนการสอน					
2.	วิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนก่อนเลือกใช้สื่อการเรียนรู้					
3.	มีการวางแผนการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน					
4.	มีความรู้ความสามารถ และเทคนิควิธีการในการจัดทำสื่อการสอน					
5.	ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม					
4. ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง						
1.	วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียน					
2.	ชี้แจงให้นักเรียนรับรู้ถึงวิธีการวัดผลประเมินผลทางการเรียน					
3.	มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย					
4.	มีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
5.	นำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาเกณฑ์การประเมิน					
5. ด้านการวิจัยและพัฒนา						
1.	วิเคราะห์ปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการวิจัยอย่างเป็นระบบ					
2.	สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน					
3.	นำความรู้จากการวิจัยมาแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน					
4.	ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์					

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
5.	นำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง					

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ปฎิมากาญจน์ แสนโสภานันท์

นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.66	18.	.68	35.	.74
2.	.65	19.	.75	36.	.83
3.	.63	20.	.74	37.	.66
4.	.54	21.	.74	38.	.67
5.	.63	22.	.79	39.	.76
6.	.73	23.	.77	40.	.68
7.	.73	24.	.78	41.	.76
8.	.70	25.	.67	42.	.70
9.	.70	26.	.79	43.	.77
10.	.79	27.	.56	44.	.69
11.	.69	28.	.69	45.	.67
12.	.75	29.	.61	46.	.70
13.	.80	30.	.76	47.	.70
14.	.81	31.	.75	48.	.70
15.	.78	32.	.76	49.	.75
16.	.70	33.	.78	50.	.74
17.	.76	34.	.78		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวปฎิมากาญจน์ แสนโสภากวัน
วัน เดือน ปีเกิด	5 มิถุนายน พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 185 หมู่ 3 ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง 21130
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2557-2559	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน	ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550-2552	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
พ.ศ. 2553-2554	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา